Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT — פרייז 15 גראשען — היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 243	Łódź, Sroda 21 października 1931 r.	נייַנטער יאהרגאנג	לאדז, מיטוואך י׳ מרחשון תרצ״ב	№ 243

Adres Redakcij i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

שטורם אין סיים

אָפּאָזיציע געגען ענדערונגען אין רעגולאמין. — אבסטרוקציע בעת דער רעדע פון וויצע־מארשאלעק פון סיים, צאר. — אויסגעשלאָסענע דעפּוטאטען

די זיצונג איז איבערגעריסען געווארען

ווארשא, 20 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) די היינטיגע זיצונג פון סיים איז געווען, ווי מיר האָבען פאָראויסגעזעהען, אַ זעהר שטורמישע. אויפ׳ן טאָג־אָרדנונג האָט זיך געפינען די פראַגע פון ענדערען דעם סיים־רעגולאַמין אויף דעם אופן, אַז מען זאָל נישט קענען רעדען מעהר ווי 10 מינוט, מ׳זאָל נישט קענען אַריינטראָגען קיין אינטערפּעלאַציעס א. אַז. וו.

די אָפּאָזיציע האָט זיך געגרייט צו דער האַיגער זיצונג און ווען דער וויצע־מאַרשאַלעק צאַר, דער מחבר פון די האָזיגע ענדערונגען, האָט געוואָלט בעהמען אַ וואָרט, האָט די אָפּאָזיציע איינגעאָרדענט אַנ׳אבסטרוקציע, אַזוי, אַז דער מאַרשאַלעק האָט געמוזט איבעררייסען די זיצונג.

אַ גרויסע רעדע געגען די ענדערונגען אין רעגולאַמין האָט געהאַלטען דעפּ. פּוזשאַק פון פ.פ.ס. וועלכער האָט געזאָגט, אַז די סאַנאַציע, וועמענס סוף איז נאָהענט, שטרעבט איצט מיט אַלע דערלאָזבאַרע און נישט־דערלאָזבאַרע מיטלען צוצומאַכען דאָס מויל דער אָפּאָזיציע, וועלכע וואַכט אויף די פעהלער פון דער רעגירונג.

דעפּ. סטראָנסקי (ענדעק) האָט אָנגעוויזען, אַז די רעגולאַמין־ענדערונגען האָבען זיך נישט געטאָרט געפינען אויף דער טאָג־אָרדנונג פון דער פּלענאַר זיצונג, ווייל אויף דער קאָמיסיע האָט דער פּאָרשלאָג נישט געהאַט קיין מעהרהייט און איז ממילא אַדורכגעפאַלען. דער פאָרשלאַג האָט אין דער קאָמיסיע בעקומען 7 שטימען פאַר און 7 שטימען געגען, אַזוי, אַז ער איז אַדורכגעפאַלען, דער פאָרזיצער האָט ערשט שפּעטער צוגעגעבען זיין שטים.

דאַן בעקומט אַ וואָרט דער געוועזענער יוסטיץ - מיניסטער, וויצע־מאַרשאַלעק צאַר, צווישען דער אָפּאָזיציע ווערט אַ שרעקליכער טומעל: מ׳ שרייט, מ׳קלאַפּט אין די שטענדערס, מ׳פייפט. ס׳ הערען זיך אויסרופען: „ווער ס׳האָט צובראָכען דאָס רעכט, טאָר נישט בעהמען קיין וואָרט אין די פראַגען פון רעכט“. אויף די בענק פון פ.פ.ס. הערט מען נישט אויף צו שרייען, אַזוי, אַז דעפּ. צאַר קען נישט קומען צום וואָרט. דער מאַרשאַלעק קלינגט און רופט צו אָרדנונג דעם דעפּ. פּראָטיאַווסקי און דאַן דעפּ. שלעדזשינסקי פון פ.פ.ס., וועלכע הערען אַלץ נישט אויף צו שרייען, דער מאַרשאַלעק שליסט אויס דעפּ. שלעדזשינסקי פון דער זיצונג.

דעפּ. שלעדזשינסקי שרייט ווייטער און דער מאַרשאַלעק שליסט איהם אויס אויף 3 זיצונגען. דער אויסגעשלאָסענער דעפּוטאַט געהט ווייטער נישט אַרויס. דער מאַרשאַלעק בעפעהלט דאַן די וואַך זאָל איהם אַרויספיהרען. די פ.פ.ס.׳ישע דעפּוטאַטען לאָזען נישט צו די וואַך.

דעפּ. וויזשיקאָווסקי פון דער פויערים־פּאַרטיי שרייט, „אַ מענש, וועלכער איז געווען אַ רייה יאָהרען פערשיקט אויף סיביר, טאָר נישט אַרויסגעטריבען ווערען פון פּוילישען פּאַרלאַמענט“.

דער טומעל און סקאַנדאַלען דויערען נאָך עטליכע מינוט. אין דאַן פערלאָזט דעפּ. שלעדזשינסקי אַליין די זיצונג.

דאַן בעהמט זיך דער מאַרשאַלעק ערשט צום דעפּ. וויזשיקאָווסקי און שליסט איהם אויס פון דער זיצונג. דעפּ. וויזשיקאָווסקי שרייט:

— איך וויל נישט אַרויסגעהען.

דער מאַרשאַלעק שליסט איהם דאַן אויס אויף אַ חודש צייט.

ס׳ענטשטעהט ווידער אַנ׳אונבעשרייבליכער טומעל, אַזוי, אַז דער מאַרשאַלעק איז געצוואונגען איבערצורייסען די זיצונג אויף עטליכע מינוט. די גאַנצע אָפּאָזיציע זינגט דאַן דאָס ליד: „א טשעששש וואָם פּאַנאָוויע מאַגנאַטשי“.

נאָך דער הפסקה געלינגט קוים דעם דעפּוטאַט צאַר צו בעקומען דאָס וואָרט, ער ווערט כסדר איבערגעריסען, ער זאָגט, אַז די ענדערונגען אין רעגולאַמין זענען נישט געווענדעט געגען פּאַרלאַמענטאַריזם, נאָר צילען אויסצובויען דעם פּאַרלאַמענטאַריזם.

געגען רעגולאַמין רעדען נאָך עטליכע דעפּוטאַטען. דער כאַדעק ביטנער זאָגט, אַז אויב די נייע ענדערונגען וועלען אָנגענומען ווערען, וועלען די כאַדעקעס צוריקציהען זייער פאָרשטעהער אין סיים־פּרעזידיום.

דער אוקראַאינישער דעפּוטאַט לוצק, ערקלערט, אַז מיט די פערשעדענע רעגולאַמין־קאָמבינאַציעס האָט מען צוגעמאַכט דאָס מויל די אוקראַאינישע פערטרעטער.

צום וואָרט זענען נאָך פערשריבען 7 רעדנער, דער טומעל הערט נישט אויף. דער סיים־מאַרשאַלעק רייסט איבער די זיצונג און בעשטימט די נאָהענטסטע זיצונג אויף היינטיגען פרייטאָג.

מאַרשאַל פּילסודסקי אין בוקאַרעשט

ער איז צוריקגעקומען פון קאַרמען סילווא

בוקאַרעשט, 20 (וויפּ) דער מאַרשאַל פּילסודסקי, וועלכער ווייַלט אין רומעניען איז ביז היינט געווען אין קאַרמען סילווא. היינט איז ער אָנגעקומען קיין בוקאַרעשט, ווייל דער דאָקטאָר וואָיטשינסקי האָט דעם מאַרשאַל נישט ערלויבט צו בלייבען אויפ׳ן ברעג ים, וואו ס׳גיסט זייט עטליכע טעג א שרעקליכער רעגען.

מאַרשאַל פּילסודסקי אין רומעניע

ערשטער לינקס: פּראָפעסאָר יאָרגאָ, דער רומענישער פּרעמיער־מיניסטער

איינער פון די ערשטע חובבי־ציון געשטאָרבען אין פּינסק

פּינסק (יט״א) אין פּינסק איז די טעג געשטאָרבען אין עלטער פון 65 יאָהר איינער פון די ערשטע חובבי־ציון — שמואל אביגדור לעווין. דער פערשטאָרבענער איז געווען אַנ׳אקטיווער ציוניסט און האָט זיך בעטייליגט אין אלע ציוניסטישע קאָנגרעסען. אין דער צוואה פון פערשטאָרבענעם איז איינגעשריבען, אז ביים צוטיילען די ירושה זאָל דער קק״ל בעקומען א גלייכען חלק מיט די איצטיגע יורשים.

די קברים פון די געוו. רוסישע מלכים

ווערען איבערגעבויט אויף לאַגערען

לענינגראַד, 20 (ספּ. טעל.) די סאָוויעטישע מאַכט האָט בעשלאָסען איבערצובויען דאָס אָרט וואו ס׳געפינען זיך די קברים פון די געוו. רוסישע מלכים אין פּעטראָפּאַוולאָווסק אויף לאַגערען פון די מלוכה׳שע גראַפישע אַנשטאַלטען.

וואַרשטאַטען פון ווייניגער ווי 5 אַרבייטער

וועלען ווייטער נישט געניסען פון אַרבייטסלאָזען פאָנד

וואַרשאַ, 20 (טעלעפאָניש). ווי בעקאַנט האָט דער אַרבייטסלאָזער פאָנד געזאָלט פון 1־טען יאַנואַר 1932 אַרומנעמען אַלע אונטערנעהמונגען, אָהן אונטערשיד וויפיל ס׳אַרבייטען דאָרט אַרבייטער. איצט האָט דער מלוכה־פּרעזידענט אין זיינס א פעראָרדנונג אָפּגעלעגט דאָס אויספיהרען דאָס געזעץ אויף ווייטערדיגע 3 יאָהר. די סיים קאָמיסיע האָט בעשלאָסען צו לאָזען דעם טערמין לויט דער לעצטער פעראָרדנונג פון מלוכה־פּרעזידענט, אַזוי אַרום וועלען די וואַרשטאַטען אויף וועלכע ס׳אַרבייטען ווייניגער ווי 5 אַרבייטער ווייטער נישט קענען געניסען פון קיין אונטערשטיצונגען פון אַרבייטסלאָזען פאָנד.

פּרטים פון דער שוידערליכער קאַטאַסטראָפע אין וועסטפאַליען

ביז איצט 12 טויטע

בערלין, 20 (ספּ. טעל.) פון סאָדינגען (וועסטפאַלען), וואו ס׳איז נעכטען פאָרגעקומען די גרובען־קאַטאַסטראָפע קומען אָן ווייטערדיגע שוידערליכע ידיעות. פון די פערוואונדעטע זענען נאָך געשטאָרבען 3 פערזאָן. די צאָהל טויטע בעטרעפט שוין איצט 12.

די שרעקליכע גרובען־קאַטאַסטראָפע אין וועסטפאַליען

א בילד פון דער קאַטאַסטראָפע אין זעלבען אָרט אין יאָר 1921, בעת וועלכער ס׳זענען אומגעקומען 79 מאַן

געפאַהר פון שחיטה־פערבאָט אין פראַנקפורט

פראַנקפורט. (יט״א) די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישע פראַקציע אין פראַנקפורטער שטאָט־ראַט האָט ווידער אַריינגעטראָגען א פאָרשלאַג וועגען איינפיהרען דעם שחיטה־פערבאָט אין פראַנקפורט. אין די פאָריגע יאָהרען האָט דער שטאָט־ראַט איינינע מאָל אָפּגעוואָרפען ענליכע פאָרשלאַגען פון די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטען.

רבנים־צוזאַמענפאָהר

וואַרשאַ, 20 (טעלעפאָניש) היינט איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון ועד־הפועל פון אגודת־הרבנים ס׳איז בעשלאָסען געוואָרען, אַז דער רבנים־צוזאַמענפאָהר זאָל פאָרקומען כ״ה טבת.

דאָלאַר אין וואַרשאַ — 8,84

וואַרשאַ, 20 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) אויף דער וואַרשאַווער בערזע איז דער דאָלאַר נאָטירט געוואָרען זעהר שוואַך. אין פּריוואַטע טראַנזאַקציעס האָט מען אַוועקגעגעבען דאָלאַרען אויף 8 זל. 84 גר., גאָלד־רובעל אויף 5.55 דייטשע מאַרק 2.10 זל.

דער באַנק־פּאָלסקי האָט געקויפט דאָלאַרען פאַר 8.84.

נייע כוואליע פון באנק-באנקראטען אין אמעריקא

קאנאדישע רעגירונג פערוועהרט ארויסצופיהרען גאלד

ניו-יאָרק, 20 (ספּ. טעל.) די כוואַליע פון באַנק-באַנקראָטען אין אַמעריקא הערט ווייטער נישט אויף. אין פערלויף פון נעכטיגען טאָג האָבען אין פערשידענע שטאַטען באַנקראָטירט 11 באַנקען, וועלכע רעפּרעזענטירען אַ קאַפּיטאַל פון 12 מיליאָן דאָלאַר.

אָטאַוואַ, 20 (ספּ. טעל.) די קאַנאַדישע רעגירונג האָט אַרויסגעגעבען אַ פעראָרדנונג, אַז פון היינט אָן ווערט פערוועהרט אַרויסצופיהרען גאָלד פון קאַנאַדא אין מטבעות און אין חפצים.

דער דאָזיגער פערבאָט איז אַרויסגעגעבען געוואָרען צוליב דעם מעגליכקייט, אַז די פּריוואַטע שטאַטען זאָל אַרויסציהען זייערע דעפּאָזיטען פון קאַנאַדא. גלייכצייטיג איז פעראָרדענט געוואָרען צו פערשטאַרקען די פּראָדוקציע אין די קאַנאַדישע גאָלד קאַפּאַלניעס, וועלכע ליפערן איצט גאָלד פאַר אַ מיליאָן דאָלאַר.

פּאַריז, 20 (ספּ. טעל.) היינט זענען אין פּאָרט אין האַוור געקומען צוויי שיפען מיט 240 קילאָגראַם גאָלד פאַר דער פראַנצויזישער באַנק, דאָס גאָלד איז ווערט 10 מיליאָן פראַנק.

„אגענץ" געהט איין אויף א קאמפראמיס
מיט די לעהרער אין ארץ-ישראל

ירושלים, 20 (יט"א טעלעגראַפיש) די עקזעקוטיווע פון דער „אַגענץ" האָט מסכים געווען צו פערקלענערען דעם רעדוצירטען בילדונגס-בודזשעט פון 20 אויף 16 טויזענד פונט, דערביי האָט די עקזעקוטיווע אויסגעשטעלט 2 בעדינגונגען: אַז די אָרגאַנען פון יודישען ישוב אין ארץ-ישראל זאָלען זיך בעטייליגען מיט 5 טויזענד פונט, און אַז די לעהרער זאָלען זיך אָפּזאָגען פון אַ חודש שכירות.

ס'איז מעגליך, ס'זאָל, קומען צו אַ קאָמפּראָמיס. דערווייל זענען ביז איצט נאָך אַלע שולען געשלאָסען.

פלאצקער רב איז סאוו.-רוסלאנד בעפרייט פון פערשיקונג
נעמט איבער ס'רבנות אין לאנדאן

מאָסקווע 20 (י. ט. א.) טעלעגראַפיש). דער געוו. פלאָצקער רב אַבראַמסקי, וועלכער איז מיט אנדערהאַלבען יאָהר צוריק פער'משפט געוואָרען אויף 5 יאָהר פערשיקונג, איז בעפרייט געוואָרען. נאָך אַ ספּעציעלער אויספאָרשונג, איז דעם רב ערלויבט געוואָרען ארויסצופאָהרען פון סאָוו.-רוסלאַנד. מ'רעכענט, אז ער וועט איבערנעהמען ס'רבנות אין לאָנדאָן.

דער בריסקער פראצעס זאל גאר פארקומען אין ווילנא

וואַרשאַ, 20 (טעלעפאָניש). אין די געריכטס-קרייזען האָט זיך פערשפּרייט אַ קלאַנג וועגען דער מעגליכקייט, אַז דער „בריסקער" פּראָצעס. וועלכער איז בעשטימט געוואָרען אויפ'ן 26. אָקטאָבער זאָל איבערגעטראָגען ווערען קיין ווילנאַ.

דאָס איבערטראָגען וואָלט פאָרגעקומען אויפ'ן גרונד פון די זעלבע מאָטיווען, וועלכע האָט מעגליך געמאַכט דאָס איבערטראָגען דעם פּראָצעס-פּראָצעס וועגען בריסק פון בידגאָשטש קיין טאָרן.

—=):o:(=—

מארגן שטרייק אין ווארש. מאגיסטראט

וואַרשאַ, 20 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) צוליב דעם. וואָס דער מאַגיסטראַט האָט נישט אויסגעצאָהלט די שטאָטישע בעאַמטע די פענסיע פאַר'ן חודש אָקטאָבער, האָט אַ דעלעגאַטען-פערזאַמלונג פון די שטאָטישע בעאַמטע און אַרבייטער אויסגעוועהלט אַ שטרייק קאָמיטעט, וועלכער דאַרף פּראָקלאַמירען אַ שטרייק אויף מאָרגען, דאָנערשטאָג, דעם 22 ד. ח.

דער וויצע-אינערן-מיניסטער קאָרסאַק האָט אויף היינט איינגעלאַדען אַ דעלעגאַציע פון די שטאָטישע בעאַמטע, כדי צו ווירקען אויף זיי, אַז דער שטרייק זאָל אָפּגערופען ווערען.

70-יעהריגער געבורטסטאג פון הערצל'ס פריינד ד"ר שנירער

ווין (יט"א) דער לאַנגיעהריגער מיטאַרבייטער פון ד"ר טעאָדאָר הערצל און גריגדער פון עלטסטען יודיש - אקאדעמישען פעראיין „קדמה" דר. מ. ס. שנירער האָט די טעג געפייערט זיין 70-יעהריגען געבורטסטאָג. דר. שנירער איז אין משך פון פיל יאָהרען געווען אַ מיטגליד פון קליינעם אקציאָנס-קאָמיטעט און האָט בעגלייט דר. הערצל'ן בעת דעם בעזוך ביים וויילהעלם דעם 2-טען.

די ווינער ציוניסטען האָבען איינגעאָרדענט אַ באַנקעט לכבוד דעם יובילעאום פון ד"ר שנירער.

דעם לעצטען כבוד עדיסאָנ'ען
גיבען אפּ צעהנדליגער טויזענדער מענשען

ניו-יאָרק, 20. (ספּ. טעל.) פאר דער טרויער פון עדיסאָנ'ען זענען היינט פארביינעגאנגען צעהנדליגער טויזענדער מענשען.

דער ניו יאָרקער בירגערמייסטער האָט פּעראָרדענט אויף דער צייט פון עדיסאָנס לויה 10 מינוט שטילקייט.

40-שעה'דיגע ארבייטס-וואך
די פראגע איז דערווייל אפּגעלעגט געוואָרען

וואַרשאַ, 20 (טעלעפאָניש) אויף דער היינטיגער זיצונג פון דער אַרבייטס-שוץ-קאָמיסיע ביים סיים איז בעטראַכט געוואָרען דער פאָרשלאַג פון פ.פ.ס. און נ.פ.ר. וועגען איינפיהרען אַ 40-שעה'דיגער אַרבייטס-וואָך אין האַנדעל און אינדוסטריע. די פראַגע איז אָפּגעלעגט געוואָרען ביז דער אַנדערער זיצונג.

היינט און פאלג. טעג!
הויפּט-מייסטערווערק פון דער פראַנצויז. פּראָדוקציע. רעזשי: Henri Soussell

אונזער איז די נאכט

מעכטיגע פּראַטישע דראַמע אויפ'ן גרונד פון די הערליכע נאַטור-בילדער פון דער זוניגער איטאַליען. רייצענדע און מעלאָדישע איטאַליענישע לידלעך. נחת-רוח פאַר ספּאָרטס-לייט.

אין די הויפּט-ראָלען:
MARIE BELL i JEAN MURAT

אויסער'ן פּראָגראַם: „FOX" קלאַנג-צוגאַבע און אויך לאַנד-אַקטואַליטעטען.

אָנהויב אין געוו. טעג 4.30 נאָכמיטאָג, שבת און זונטאָג — 12.30 בייטאָג
פּאָפּולערע פּרייזען.

לאדזער יודישער קאמעראל-טעאטער
אלעע 1-טער מאי 2. דירעקציע: דר"ר צעלמייסטער

לאַדזער טעאַטער-עולם! אַזעלכעס האָט איהר נאָך נישט געזעהן!
סענסאציע אויף סענסאציע!
2 גרויסע פארשטעלונגען פאר 1 קליינעם בילעט
אויסערגעוועהנליכער ערפאלג! אויסערגעוועהנליכע פרייזען!

היינט, מיטוואָך 9 אָוונט רעדוצירטע פרייזען פון 1 ביז 2 זל. ערשטע רייהע
דער רעקאָרד-שלאָגער פון יודישען לעבען מיט געזאַנג און טענץ

אהארץ, וואס בענקט

מיט דער גרויסער קינסטלערין בערטא זאסלאווסקא

פערשפעטיגט ניט צו זעהן די גרעסטע טעאטער-סענסאציע!

נאָך דער פאָרשטעלונג אַ ספּעציעלע מתנה פאַר'ן לאָדזער טעאַטער-עולם!
אַ גראַנדיעזע פּרעהליכע רעוויו מיט אנטייל פרידא לוריע ג. ארט. פון „אַזאַזעל",
י. שיגארין, י. א. וואָלפשטאַט, זיסעלע ניראַל. דאַרא רובין א. אנד.

דאָס שעהנסטע וואָס מען האָט ווען געזעהן אין יודישען טעאַטער!
נישט אַכטענדיג אויף די גרויסע קאָסטען זענען די פרייזען פון די בילעטען שפּאָט ביליג.

בילעטען צו בעקומען פון 11—2 און פון 6 אין קאַסע פון קאַמעראַל-טעאַטער.

בעמיש-באקטעריאלאגישע לאבאראטאריע
— פון —
מאגיסטער נ. שאץ
פּיעטריקאווער 37, 2 שטאָק פראָנט
אַנאַליזען פון קאַל, אורין, לייכעק א. אנד.
מעסיגע פּרייזען. מעסיגע פּרייזען

לעטשניצע
פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
רענטגען-אינסטיטוט און ערצליך-דענטיסטישער קאַבינעט
זגערזשער 17, טעל. 116-33
ד"ר גאָלדשטיין-פּאַלאַק אויגען-קראַנקה פון 1—2
ד"ר ווינבערג איגערן, הערץ און לונגען פון 1—2 און פון 6—7
ד"ר יוסימאַן נערוועז-קראַנקה. פון 12—2
ד"ר שמוטעל רענטגען פון 12—2 און 4—6
ד"ר פּאַפּיערני פרויען- און געבורט-הילף פון 11½—1
ד"ר ראָזענמאַן כירורגישע קראַנקה. פון 5—6
ד"ר ראַכאַוויטש נאָז, האַלז און אויערען-קר. פון 10—11, 2—3 און פון 6—7
ד"ר ראָזענצווייג קינדער-קראַנקהייטען פון 11—12 און פון 4—5
ד"ר רוזשאַנער הויט- און געשלעכטס-קר. פון 1—2
נ. ראָזעס צאָהן-ארצט פון 9—1
א. גראָדזענטשיק צאָהן-ארצט פון 3—7
צאָהן-טעכניקער, בעלייכטונגען, קאַראָנקען, מאַסטען א.א.וו. ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען א רענטגען-אינסטיטוט. — היילונג פון הויט-קראַנקהייטען פון קאָפּ (פּאַרך) מיט רענטגען-שטראַלען, פאַר בעשטראַלונג און דורכלייכטונג, קווארץ-לאַמפּען, דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע
אלע מעגליכע אנאליזען.
אימפּונגען נעגען שאַרלאַך (שקאַרלאַטין).
די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג.
ווזיטען אין שטאט.

Dr. med. REICHER
פּאַלודניאַווע 28, טעל. 20193
ספּעציאַל-ארצט פאַר מענער-שוואַכע-בעהאַנדלונג
נעהמט אָן פון 8—11 פריה און פון 5—8 - אָוונט.
זונטאָג און יום-טובים פון 9—1 בייטאָג.

Lekarz-Dentysta
StGELBERG
Zawadzka 14, tel. 108-33
צוריקגעקעהרט.
נעהמט אָן פון 10—2 און פון 4—7 אָוונד.

Dr Med
M.Wajnberg
ספּעציאַל ארצט פאַר נערווען-קראַנקהייטען
צוריקגעקעהרט.
ZEROMSKIEGO 25 (פּאַנסקאַ)
טעל. 172-20
נעהמט אָן נאָכמיטאָג. פון 5 ביז 7

Ajentura używanych
Samochodów i motoc.
sprzedaż, kupno, komis, zamiana
Gdańska 82 tel. 189 28
na składzie nowocz.
Ford, Chevroleta, Steyer i inne.

וויכטיג פאר א שניידעריי
א מעבלירט צימער מיט א ניי - מאַשין (פירמע זינגער) אָפּצוגעבען צו ערפאַרען ביי קנאַפּמאַן גלובנאַ 59 קוואַר-אָפיצינע 1-טער —

Dr. Różaner
ספּעציאַליסט פון הויט און ווענערישע קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע און קינדערלאָזיגקייט
נאַרוטאָוויטשאַ 9, טעלעפאָן 128-98
נעמט אָן פון 8—10; 4—8 אָוונד.
זונטאָג פון 9 ביז 10 פריה.

Dr. Z. Rakowski
פאַר אויערען-, נאָז-, האַלז- און לונגען-קראַנקהייטען
9 קאָנסטאַנטינער 9 טעלעפאָן 127-81
שפּרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אָן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10 — 11 און פון 5—8.

DOKTOR
H. WOŁKOWYSKI
צוריקגעקעהרט
צעגעלניאַנאַ 4, טעל. 216-90
ספּעציאַל-ארצט פאַר הויט- און ווענערישע קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע, אַלע ארט אַנאַליזען, עלקטראָטעראַפּיע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען.
נעמט אָן פון 8—2 און פון 5—9 אָוונד.
בעזונדער וואַרטע-צימער פאַר פרויען.

צאהן-ארצט
J. ROZIN-REICHOWA
נעמט אָן אין דער לעטשניצע „POMOC"
1 אלעקסאנדראָווסקאַ 1
מאָנטאָג. מיטוואָך און פרייטאָג 3 — 6 אָוונט

אז די צייט
איז יעצט אַ שלעכטע ווייסען אַלע, אָבער אז מען בעקומט אמת'ע היימישע, פרישע און שמאַקהאַפטיגע
מיטאגען פון 6 שפּייזען נאָר פאַר 1.50 זל.
דאָס ווייסען נאָך נישט אַלע, דעריבער קומט און איבערצייגט אייך אין דעם היגיענישען רעסטאראן
פון שמואל לייב דרעסלער
כשר! פּאַלנאַצנאַ 25.

מירן זאל!
פערדינגט איך אויף חתונות,
נעהם אויך אָן אויף פּאַרציאָנען שטרענג כשר
און ביליגע פּרייזען.
פרידוואלד, פּאַלודניאַווע 10
טעלעפאָן 191-26. 1072

Dr. med. H. GUTSZTADT
ספּעציאַל-ארצט פאַר אַקושעריע און פרויען-קראַנקהייטען
צוריקגעקעהרט
ZACHODNIA 62 (Śródmiejska 14)
telefon 129-52.
נעמט אָן פון 9—10 פריה און פון 5—7 אָוונד.

Dr. med. G. GERSZTAJN
ספּעציאַל-ארצט פאַר אויגען-קראַנקהייט
צוריקגעקעהרט
טראַנגוטאַ 12, טעל. 175-10.
נעהמט אָן פון 11—1 און פון 7—8 אָוו. 1754

יאפּאַניש מיליטער אויפן וועג קיין שאַנכיי

יאפּאַנער אין כינעזישע שטעט הינגערן

גענף, 20 (ספּ. טעל.) אין די גענפער קריי- זען רעדט מען איצט וועגען א בעסערונג אין כינע- זיש-יאפּאַנישען קאָנפליקט. יאפּאַן האָט רעזיגנירט פון איהר עקשנות געגען אנטייל פון אמעריקא אין ראט פון דער פעלקער-ליגע, וועלכער בעשעפטיגט זיך מיט דעם קאָנפליקט.

די ענדערונג אין יאפּאַנ'ס שטעלונג איז גע- קומען נאָך די געשפּרעכען פון יאפּאַנישען אמבא- סאדער אין אמעריקא מיט'ן אמעריקאנישען אויסער'ן מיניסטער סטימסאָן.

דער יאפּאַנישער אמבאסאדאָר האָט ערקלערט סטימסאָנען, אז די יאפּאַנישע רעגירונג האָט שוין אויסגעצויגען אלע באָמבען-אעראָפּלאַנען און א טייל מיליטער פון מאַנדזשוריען.

פּאַריז, 20 (ספּ. טעל.) פון שאַנכיי מעל- דעט מען וועגען אנטי-יאפּאַנישע אונרוהען. 7000 כינעזער אונטער דער אָנפיהרונג פון סטודענטען זיינען בעפאַלען א יאפּאַנישע שפּינערײ.

די כינעזישע פּאָליציי האָט ארעסטירט 6 פון די אָנפאַלער, וועלכע זיינען גלייך געשטעלט גע- וואָרען פאר'ן געריכט. 3 זיינען בעפרייט געוואָרען און 3 זיינען פערמשפּט געוואָרען צו 3 דאָלאר געלד-שטראָף.

דער יאפּאַנישער גענעראל-קאָנסול האָט פּראָ- טעסטירט געגען אזא מילדען אורטייל און האָט ערקלערט, אז צוליב דעם וואָס די כינעזישע פּאָ- ליציי קען נישט פערהיטען פון אנטי-יאפּאַנישע עקסצעסען, וועט אין דער צוקונפט מוזען קומען צו הילף יאפּאַניש מיליטער.

פרייטאָג זאָל קומען קיין שאַנכיי א שיף מיט יאפּאַניש מיליטער, כדי צו שיצען די יאפּאַנישע בעפעלקערונג אין שאַנכיי.

אין פיל ערטער הונגערן די יאפּאַנער, ווייל קיינער וויל זיי נישט פערקויפען קיין נאהרונגס- מיטלען.

גענף, 20 (פּאַט) אין פערלויף פון היינטיגען טאָג האָט דער גענעראל-סעקרעטאַריאַט פון דער פעלקער-ליגע פּערעפענטליכט ידיעות, וועלכע זיי- נען געקומען פון די כינעזישע און יאפּאַנישע פאָרשטעהער.

דער פאָרשטעהער פון כינא האָט פערעפענט- ליכט עטליכע דעפּעשען פון שאַנכיי און נאַנקין, לויט וועלכע די אָקופּאַציע פון יאפּאַן אין מאַנ- דזשוריען ענטוויקעלט זיך און פערפעסטיגט זיך. יאפּאַן פערנעהמט איצט אין מאַנדזשוריען 170 טויזענד קוואדראט מיילען.

אין די דעפּעשען, וועלכע זיינען פאָרגע- שטעלט געוואָרען דורכ'ן יאפּאַנישען פאָרשטעהער איז אונטערגעשטראָכען די אַנטי-יאפּאַנישע אקציע אין כינא. ס'ווערט צווישען אנדערען מיטגעטיילט, אז אין שאַנכיי, וואו די יאפּאַנישע קאָלאָניע צעהלט 30 טויזענד פּערזאָן, זיינען די יאפּאַנער געצוואונגען צו אָרגאַניזירען אַן אייגענעם אפּראָוויזאציע-סיסטעם, צוליב דעם, וואָס די כינעזער האָבען בשום אופן נישט געוואָלט צושטעלען קיין עסען.

ווייטערדיגע בלוטיגע שיסערייען

צווישען קאָמוניסטען און היטלעריסטען

ברוינשווייג, 20 (ספּ. טעל.) נעכטען איז סאַין ברוינשווייג ווידער געקומען צו אַ בלוטיגער שיסעריי צווישען קאָמוניסטען און היטלעריסטען.

אויך אין בערלין זיינען פאָרגעקומען בלוטיגע צוזאַמענשטויסען צווישען שטורם-אַפּטיילונגען און קאָמוניסטען.

צו די בלוטיגע געשעהענישען אין ברוינשווייג

היטלעריסטען מיט זייערע פאהנער.

היטלער נעהמט אָפּ דעם פאראד פון זיינע אַפּטיילונגען

אויפרייס אין מיטען שטאָט אין פּאַריז

דער'הרג'עטע, פערוואונדעטע און פערברענטע אויטאָס

פּאַריז, 20 (ספּ. טעל.) אין מיטען שטאָט איז נעכטען פאָרגעקומען אַ שרעקליכער אויפרייס, ווי ס'האָט זיך ארויסגעשטעלט האָט אויפגעריסען אַן אונטערערדישער גאַז-קאַבעל, האָט אויפגעריסען דעם ברוק און דאָס פייער איז אויף 40 מעטער הויך אַרויס אויפ'ן גאַס. ס'זיינען פער- האַן 3 טויטע און 15 שווער פערוואונדעטע, עט- ליכע אויטאָס וואָס זיינען געשטאַנען אויפ'ן גאַס זיינען פערברענט געוואָרען.

קאַטאַסטראָפע מיט טוריסטען

וואָס זיינען געפאָהרען אויף דער פּאַריזער אויסשטעלונג

פּאַריז, 20 (ספּ. טעל.) אַן אויטאָבוס, וואָס האָט געפיהרט טוריסטען פון ענגלאַנד אויף דער קאָלאָניאַל-אויסשטעלונג האָט זיך צוזאַמענ- געשטויסען מיט אַ פּריוואַט-אויטאָ. די פאָלגען פון צוזאַמענשטויס זיינען געווען שרעקליכע. 3 פּערזאָן זיינען דער'הרג'עט געוואָרען, 6 פּאַסאַזשירען זיי- נען שווער פערוואונדעט געוואָרען.

מאָרד און זעלבסטמאָרד אין לעמבערג

לעמבערג, 20. (פּאַט) א געוויסער הוזאר- קעוויטש האָט דערשאָסען אויף טויט זיין כלה סטאַ- ניסלאַווא קלאַיעק און דאַן אליין בעגאַנגען זעלבסט- מאָרד. הוזארקעוויטש האָט איבערגעלאָזען א בריף, אַז ער האָט דערשאָסען זיין כלה מיט איהר הסכמה

צי דאַרף מען קויפען גאָלד?

צירקולאַר פון פערבאַנד פון די פּוילישע באַנקען

וואַרשאַ, 20 (טעלעפּאָניש) אין די פּוילישע פינאַנציעלע קרייזען ווערט זייט אַ לענגערע צייט אַרומגערעדט די פראַגע פון בעגרעניצען דעם פרייען האַנדעל מיט גאָלד אין פּוילען.

די באַנק-קרייזען זיינען פאַר בעגרעניצען דעם האַנדעל און פאַר פערוועהרען אַריינצופיהרען גאָלד אין לאַנד.

די פינאַנסיסטען מאָטיווירען זייער שטעלונג אויף פאָלגענדען אופן: דאָס געלד האָט אַ ווערט פאַר דער מלוכה און פאַר דער געזעלשאַפט, נאָר דעמאָלט, ווען ס'איז אין פערקעהר. דאָס אויפקויפען דאָלאַרען און בעהאַלטען זיי אין די זאַקען און שעניקעס האָט געבראַכט גרויסע שאָדענס דעם ווירטשאַפטליכען לעבען, ווייל גרויסע קאַפּיטאַלען זיינען געבליבען טויט און מ'האָט מיט זיי גאָרנישט געטוהן.

איצט ווען דער דאָלאַר איז שוואַכער געוואָרען האָט דער עולם אַרויסגעשלעפּט די דאָלאַרען און וויל קויפען גאָלד, וואָס איז ביי אונז פאַרהאַן זעהר ווייניג און ביי אַ פערשטאַרקטען געברויך מוז מען ברענגען פון אויסלאַנד און גרויסע קאַפּיטאַלען געהען ווידער אַוועק קיין אויסלאַנד. דאָס גאָלד בלייבט ווידער ליגען נישט בעריהרט. צוליב דעם, האָבען די באַנקען פונאַנדערגעשיקט אַ צירקולאַר, אַז מ'זאָל נישט קויפען קיין גאָלד אין אויסלאַנד.

פערשטאַרקטע טעראָריסטישע אקציע אין עגיפּטען

ערמאָרדעט א בירגערמייסטער און געפּלאַנט נייע מאָרדען

לאָנדאָן, 20 (ספּ. טעל.) פון קאַאירא מעלדעט מען וועגען א פערשטאַרקטער טעראָריסטי- שער אקציע, וועלכע ווערט אָנגעפיהרט דורך דער פּארטיי וואַפד.

אין גאַכאיאַב האָט מען ערמאָרדעט דעם דאָרטיגען בירגערמייסטער מאַכמוד לופטי מאַנסורא א קוזין פון עגיפּטישען פּרעמיער.

ס'זיינען ארעסטירט געוואָרען 4 מענשען, וועלכע האָבען געפּלאַנט צו ערמאָרדען דעם רעק- טאָר פון מאַכמעדאַנישען אוניווערזיטעט אין קאַאירא.

שרעקליכע נאַטור-קאַטאַסטראָפע

קאַלקוטאַ, 20. (פּאַט) מען מעלדעט פון וויסאַגאַפּאַפּא וועגען א גרויסער קאַטאַסטראָפע, וואָס איז דאָרט פאָרגעקומען צוליב'ן אוועקרוקען זיך פון דער ערד. 30 מענשען זיינען אומגעקומען.

קלאַנג-קינא-טעאַטער

APOLLO

היינט און פאָלג. טעג!
פּרעמירטער דאָפּעלטער פּראָגראַם!
סענסאַציע! עמאָציע! שפּאַנונג!
„שפּיאָן פון האַוואַנאַ"
(דאָס מיידעל פון האַוואַנאַ)
סענסאַציאָנעלע פּאַסירונגען פון אַ פּריוואַט-
– אַ דעטעקטיוו, וועלכע ליקווידירט אַ
געפערליכע באַנדע מערדער-איינברעכער

גע שפּענסט
פון אריזאָנע
גרויסער פילם פול
מיט געפאַהרען

אָנהייב אין געוו. טעג 4 א זייגער נאָכמ.
שבת און זונטאָג 12 א זייגער בייטאָג.

געשפּענסט פון דער צאַרישער קאַטאָרגע אין געריכט

געריכט בעפרייט קוואַפּינסקי'ן און פעסטגעשטעלט די פאָרוואורפען געגען ד"ר ריכלינסקי

וואַרשאַ, 20 (טעלעפּאָניש). היינט איז פערעפענטליכט געוואָרען דער אורטייל אין פּראָ- צעס פון ד"ר ריכלינסקי געגען דעם געוו. ח.פּ.ס.-י- שען דעפּוטאַט קוואַפּינסקי וועגען בעליידיגונג, ווי מיר האָבען שוין געשריבען, האָט קוואַפּינסקי אין זיינע זכרונות געשריבען, אז בעת ער איז געווען אין דער צאַרישער קאַטאָרזשנער טורמע אין אָריאָל, האָט קיינער נישט אזוי פערפאָלגט די פּוילישע קאַטאָרזשניקעס ווי דער פּוילישער ד"ר ריכלינסקי, וועלכער האָט אפילו קראַנקע ארעסטאַנטען נישט ערלויבט אראָפּצונעהמען די קייטען פון די הענד און פיס און איז בכלל געווען דער ערשטער ביים טיראַניזירען די ארעסטאַנטען.

די געריכטס-פערהאַנדלונגען האָט פעסטגע- שטעלט, אז ד"ר ריכלינסקי האָט אסיסטירט בעת מ'האָט געשמיסען 600 ארעסטאַנטען, מיט זיינע צייגנישען האָט ער געדעקט דעם טויט פון ארעס- טאַנטען, וועלכע זיינען בעגאַנגען זעלבסטמאָרד אָדער זיינען געשטאָרבען אונטער די שמיץ פון דער בייטש.

די פערטיידיגונג האָט אויך פאָרגעשטעלט א געריכטס-בעריכט פון דער רוסישער „איזוועסטיאַ" ווען ד"ר ריכלינסקי איז פערמשפּט געוואָרען דורך די באָלשעוויקעס פאַר שלעכט בעהאַנדלען די ארעסטאַנטען אין די צאַרישע צייטען.

בעת דעם פּראָצעס אין רוסלאַנד האָט ד"ר ריכלינסקי זיך מודה געווען אין זיין שולד און עד איז דעמאָלט פערמשפּט געוואָרען אויף 5 יאָהר טורמע.

דאָס געריכט האָט בעפרייט קוואַפּינסקי'ן און פעסטגעשטעלט, אז די בעשולדיגונג געגען ד"ר ריכלינסקי זיינען ריכטיגע.

פרייטאג !!!
נייער
העכסט-שפּאַנענדער,
סענסאַציאָנעלער
און עראָטישער
ראָמאַן !!!

לאָדז
21 אָקטאָבער 1931

„נייער פאָלקסבלאַט"

לאָדז
21 אָקטאָבער 1931

וואָס עס פעהלט
דעם עסטרייכישען יודענטום

אַ געוואַלדיגער יודישער קיבוץ אין איין שטאָט, כמעט אַ פערטעל מיליאָן יודען אויפ'ן וויכטיגסטען געאָגראַפישען שניט-פונקט פון אייראָפּא. אַ פּאָרטרעפליכע מישונג צווישען מזרח און מערב, צפון און דרום מיט אַ שטאַרקען בלוט-צוזאַץ פון שפּאַניאָלישע יודען און מיט יודישע סטודענטישע קאָלאָניעס פון די ווייטסטע וועלט-טיילען. דוכט זיך אַ וואונדערבאַרער סינטעטישער נאַציאָנאַל-יודישער מאַטעריאַל פאַר יודישער אַקטיוויטעט אויף אַ בּרייטען און געשלאָסענעם פראָנט. אַ גוטער און שטאַרקער יסוד פאַר יודישער פּאָליטיק, פאַר נאַציאָנאַלער און סאָציאַלער אַרבּייט. נישט קיין געטאָ-יודען, נישט קיין איבּריג גרויסער פּראָצענט פון לופט-פּרנסות. נאָר אַדרבּא פערטיילט אויף די וויכטיגסטע פּראָדוקטיווע און האַנדעלס.-ווירטשאַפטליכע צווייגען פון לאַנד, דערבּיי פרייע, עמאַנציפּירטע יודען מיט אַ געוואַלדיגען פּראָצענט-זאַץ דיפּלאָמירטע און אַלגעמיינע אינטעליגענץ וואָס שפּילען אַ פירענדע ראָלע אין גאַנצען גייסטיגען לעבּען פון לאַנד.

דערצו נאָך שטאַרקע יודיש-נאַציאָנאַלע טראַדיציעס פון אַלטען עסטרייך, אַפילו אויפ'ן אַלגעמיינעם פּאָליטיש - פּאַרלאַמענטאַרישען געביט. אויף מעכטיג נאָכוויקענדע זכרונות פון טעאָדאָר הערצל'ס הערלאישער ציוניסטישער תקופה מיט גרויסע מאַסען ציוניסטישער יוגענד אויך אין איצטיגען שווערען קריזיס אין ציוניזם. אויך די יודישע אָרטאָדאָקסיע נאָך מיט יודישער פרישקייט און מיט אַ שטאַרקען פאָלקס-באַהעלטענעם דופק, אומפערגלייכבּאַר יודישער ווי די פערשטיינערטע יודישע אָרטאָדאָקסיע אין דייטשלאַנד. אַפילו די אַזוי - גערופענע יודישע אַסימילאַציע, אַזוי ווייט ווי זי איז אָרגאַניזירט אין דער „אוניאָן פון עסטרייכישע יודען", האָט נאָך שטאַרקע יודישע אַקטיוויטעט אין זיך און פיל עלעמענטען פון פּאָזיטיווען יודישקייט. פערהאַן וויכטיגע יודישע אַרבּייטסגעביטען וואו מ'קען זי פּאָרטרעפליך פערווענדען אויך אין כל-ישראל פּאָליטיק.

דוכט זיך, אַ געוואַלדיגער יודישער קיבוץ מיט אַלע הנחות דערצו. פּאָרצושטעלען אין עסטרייך גופא און פאַר אַ היבשען טייל פון דער יודישער וועלט אַ מעכטיגען פאָלקס-כוח צו בּערייכערען די גייסטיגע און מאָראַלישע אוצרות פון יודישען פאָלק. און דאָך איז דער דאָזיגער רייכער נאַציאָנאַלער רעזערוואואַר אַ פּאַסיווע פּאָזיציע אין יודישען פאָלקס-חשבון. צורייסען און צוּבּראָקעלט אויף פיל קליינע גרופּקעלעך אָהן אַנ'איינהייטליכער פּערספּעקטיוו און אָהן אַ בּשותפותדיגען פּאַסיקעל, וואָס זאָל פערבּינדען און פעראייניגען אַלעמען צו אַנ'אַלגעמיינעם ציל און צו אַ בשותפות'דיגער שטרעבּונג פאַר כלל ישראל. די פיל פערשידענע פּאַרטייען און גרופּקעלעך פיהרען צווישען זיך אַ פיל שאַרפערען קאַמף ווי אַלע צוזאַמען אַקעגען בשותפותדיגען אַנטיסעמיטישען שונא. מ'רייסט זיך אַרום טאָג און נאַכט איבּער טפל'דיגע פראַגען און מען פערלירט פון די אויגען דעם עיקר: צו בּעשיצען דעם גייסטיגען און עקאָנאָמישען באַזיס פון דעם גרויסען יודישען קבוץ, וועלכער פערקלענערט זיך פון יאָהר דורך רעליגיעזען און נאַציאָנאַלען אָפּפאַל און וואָס ווערט אויך סאָציאַל און עקאָנאָמיש כסדר שוואַכער און שלאַפער.

די חשבונות פון אונזער'ע סטאַטיסטיקער, אַז אין יאָהר 1960 אָדער 1970 וועט נישט זיין מעהר קיין שריד ופליט פון ווינער יודענטום, זענען נישט קיין הלצה. אויב דער הינט נאָך גרויסער יודישער קבוץ וועט אויך ווייטער צוקוקען פּאַסיוו צו זיין פיזישען און נאַציאָנאַלען אָפּשטאַרבּונגס-פּראָצעס, דאַן זענען אָט די סטאַטיסטישע חשבונות נאָך אַלץ צו אָפּטימיסטיש. בּיי דער איצטיגער לאַגע פון שמד און קאָנפעסיאָנסלאָזיגקייט פון איין זייט און פון געוואַלדיגען מינימום בנוגע חתונות און געבּורטען פון דער אַנדערער זייט — דערצו אַלס הוספה די שרעקליכע כוואַליע פון זעלבּסטמאָרדען דורך דעם אַלגעמיינעם עקאָנאָמישען חורבן — וועט דאָס ווינער יודענטום פערשווינדען לגמרי פיל פריהער. מ'דאַרף דערבּיי געדענקען, אַז קיין יודישע צוואַנדערונג פון מזרח-אייראָפּא קומט שוין לאַנג נישט צו און אַז, אדרבּא, דורך דעם געפעהרליכען עקאָנאָמישען קריזיס ענטלויפט אין דער ווייטער וועלט אַריין ווער ס'קען נאָר און ווען ס'זאָל אָפען זיין ערגיץ-וואו אַ לאַנד פאַר יודישער איינוואַנדערונג וואָלט אַ גאָר גרויסער טייל פון וויען'ס יודישער בּעפעלקערונג ענטלאָפען אַהין אין מאַסען.

ווי אין פיל אַנדער'ע יודישע קבוצים פעהלען אויך דעם ווינער יודענטום פיהרענדע פּערזענליכקייטען פון כלל ישראל מאַסשטאַב. נישטאָ קיין גרויסע יודישע מענער מיט שטאַרקער אויטאָריטעט און מיט אַ בּרייטען יודישען געפיהל פאַר'ן גאַנצען כלל. דער ציוניזם איז צוויי'ק מיט יאָהרען געווען אַ גרויסע האָפנונג אויך פון דעם געזיכטס-פונקט, ער האָט אויך געהאַט אָביעקטיווע און סוּביעקטיווע מעגליכקייטען איבּערצונעהמען די פיהרונג פון פאָלק, דורך דער שווערער אינעווייניגסטער צוריסענקייט אין ציוניזם פאַר די לעצטע עטליכע יאָהר איז נישטאָ מעהר קיין ציוניסטישער פיהרער מיט אַלגעמיינער אויטאָריטעט אויך אין וויען. נאָך דר. חיות טויט שטעהט וויען אויך אָהן אַ גייסטיגען מנהיג.

מ. א. טענענבּלאַט.

וויציגע ווערטער וועגען ערנסטע ענינים
וואָס טוט מען כדי צו ראַטעווען די וועלט?

אין אַ זעהר וויציגער, אָבּער דאָך בּיטער ערנסטער פאָרם בּעהאַנדעלט די שווערע פּראָבּלעמען פון אונזער צייט אַנטאָני סלאָנימסקי אין זיין רובּריק „וועכענטליכע כראָניק", אין דער פּוילישער ליטעראַרישער וואָכענשריפט „וויאַדאָמאָשטשי ליטעראַצקיע". ער שרייבּט:

מען קען נישט געוואויר ווערען דעם אמת, דאָס רעדען מיט עקאָנאָמיסטען בּרענגט צו גאָרנישט, עס ווייזט זיך אַרויס, אַז זיי ווייסען גאָרנישט און זענען נישט פעהיג גאָרנישט פאָראויסצוזעהען. אַ סברה, אַז אין אַלעם איז שולדיג דאָס גאָלד. דאָס גאָלד איז שלעכט פונאַנדערגעטיילט, שטענדיג פעהלט ערגעץ-וואו עטליכע שטאַבּעס גאָלד און דאָס רופט אַרויס אַ מאַסען-פּסיכאָז, אַ פערשטאָפּונג, אַ שלעכטען שטאָף-ווערקסעל און אַרבּייטסלאָזיגקייט. ס'איז דאָ אויף דעם אייגענטליך אַ גאַנץ איינפאַכע עצה. צי וואָלט מען נישט געקאָנט דאָס גאָלד אַריבּערפיהרען אין אַעראָפּלאַנען? גאָלד איז קיינעם נישט נויטיג אויף קאָנסומציע. קיינער עסט עס נישט, עס געהט נאָר וועגען אָנזעהן, אַז ס'זאָל זיין.

מען קאָן מאַכען אַזוי, אַז עס זאָל זיין אומעטום צו דער צייט דאָרט, וואו מען דאַרף עס האָבּען. אין טעאַטער, ווען עס זענען פערהאַן צו ווייניג סטאַטיסטען, טוט מען שטענדיג אַזוי. די סטאַטיסטען לויפען שנעל דורך איבּער די קוליסען און בּעווייזען זיך ווידער אויף דער סצענע, מאַיעסטעטיש, מאַכענדיג אַנ'אָנשטעל, אַז דאָס זענען נישט דיזעלבּע. צי איז דאָס גאָלד נישט דען מעהר ווי אַ סטאַטיסט? ס'איז גאָרנישט אַזוי דום דאָס, וואָס עס ווערט דאָ פאָרגעשלאָגען. יעדענפאַלס איז עס נישט נאַרישער פאַר דעם, וואָס עס טוען די אַזוי גערופענע ניכטערנע מענשען. די משוגעת אין וועלכער מיר לעבּען גיט דאָס רעכט יעדען איינציגען זיך אַריינצומישען, בּפרט ווייל דערוועלבּער קריזיס קאָן צו יעדער צייט קומען צו מיר און מיר צונעהמען מיין שאַפע, פאַר וועלכער איך האָבּ נאָך נישט בּעצאָהלט. אין אַ טייל ערגערע לאַגע געפינען זיך די רייכע, ווייל בּיי זיי קאָן מען צונעהמען אַ סך שאַפעס.

נישט לאַנג האָט געעדט אין ענגלישען ראַדיאָ דער גרויסער שריפטשטעלער אועלס. ער האָט געגעבּען עטליכע פערנינפטיגע פאָרשריפטען וועגען באַרמירען דאָס קאָלעקטיווע לעבּען. דאָס איז נישט געווען בּאַטייטליך אַזוי עפעקטפול ווי די לאָזונגען פון קאָמוניזם, אָבּער עס איז געווען פיל קלוגער פאַר דעם, וואָס עס טוט די פעלקער-ליגע און וואָס עס שרייבּט די גאַנצע פּרעסע אויף דער וועלט. אָפּשאַפען די בּעוואָפענונגען, די גרעניצען און צאָל-בּאַריערען, אינטערנאַציאָנאַל געלד און אַנ'אַלוועלטליכער ווירטשאַפטס-ראָט, וואָס זאָל נאָרמירען די פּראָדוקציע און אָרגאַניזירען די קאָנסומציע, דאָס אַלץ איז אונז פיל נויטיגער פאַר די ליגעס פון אָנפאַלען און פון גאַז-פערטיידיגונג. דער קאָשמאַרער צושטאַנד, וואָס איז אַרויסגערופען געוואָרען דורך דער אונזיכערקייט פון מאָרגען, מיט דער אונזיכערקייט פון לעבּען, און פון פערדינסט, מיט דער נויט פון די אַרבּייטסלאָזע און פון וואַקסענדיגען כאַאָס האָט דאָך זיינע גוטע זייטען. עס האָט אַרומגענומען די מענשען אַ פיבּערהאַפטיגער דראַנג צו רעווידירען, עס האָט זיך בּעוויזען אַ כעמישער שטאָף, וואָס צו־לאָזט די האַרטסטע מעטאַלען.

די אויפטוען פון גרויזאַמסטען פערבּרעכער
מאַטושקאַ דערצעהלט, ווי אַזוי ער האָט איינגעאָרדענט די מוראדיגע באַהן-אויפרייסען

ווי מיר האָבּען שוין מיטגעטיילט, האָט זיך דער אַרעסטירטער סוחר מאַטושקאַ מודה געווען, אַז דאָס האָט ער פּראָוואָצירט די מוראדיגע בּאַהן-קאַטאַסטראָפען מיט די עקספּרעס-צוגען בּיי יוטעבּאָרג און בּיי בּודאַפּעשט, וועלכע האָבּען געבּראַכט צענדליגער מענשליכע קרבּנות.

מאַטושקאַ דערצעהלט, אַז סוף דעצעמבּער פון פאָריגען יאָהר איז איהם פּלוצים געקומען דער געדאַנק צו אָרגאַניזירען אַטענטאַטען אויף בּאַהנען. צוערשט האָט ער געהאַט אויסגעקליבּען אַנ'אָרט נעבּען אַנסבּאַך, וואו ער האָט געוואוינט. ער האָט צוגעשרויפט צו די שינעס אַ שטיק רעלס און געוואַרט בּיז עס וועט אָנקומען דער צוג. מאַטושקאַ האָט פונדערווייטענס זיך צוגעקוקט ווי דער צוג איז אָנגעקומען, האָט זיך אָפּגעשטעלט און ווי מענשען זענען אַרומגעלאָפען איבּער די רעלסען מיט לאַמטערנס אין די הענט.

ווייטער דערציילט מאַטושקאַ ווי אַזוי ער האָט צוגעגרייט די קאַטאַסטראָפע בּיי יוטעבּאָרג. איינמאָל בּיינאַכט איז ער אַרויס אויף דער בּאַהן-ליניע און מיט דער הילף פון אַ גאַז-אַפּאַראַט אויף צו שניידען מעטאַלען האָט ער געפּרובּט איבּערשניידען די שינעס. נישט וויסענדיג, ווי אַזוי זיך צו בּעגיין מיט'ן אַפּאַראַט, האָט ער זיך אָפּגעבּרענט בּיידע פיס.

נאָך דעם נישט געלונגענעם פּרובּ האָט מאַטושקאַ בּעשלאָסען זיך צו בּענוצען מיט אויפרייס-מאַטעריאַלען. כדי צו בּעקומען אַנ'ערלויבּניש אויף צו קויפען אויפרייס-שטאָפען, האָט ער געדונגען בּיי אַ גוט בּעזיצערין פּראָגאַ איהרע שטיינבּרעכערייען. דאַן האָט ער איינגעקויפט דינאַמיט און אַנדערע אויפרייס-שטאָפען. אָנהויבּ אויגוסט איז ער געפאָהרען קיין בּערלין און דאָרט געקויפט קנויטען, קאַסלען א.א.וו. אין דערזעלבּער צייט האָט ער בּעקויפט אַנ'עקזעמפּלאַר פון דער צייטונג „אַנגריף", און האָט אויף איהם אויפגעשריבּען די ווערטער: „רעוואָלוציע! אַטענטאַט! „נצחון".

דעם 8-טען אויגוסט איז ער געפאָהרען פון בּערלין קיין יוטעבּאָרג און האָט דאָרט אַלצדינג צוגעגרייט צים אַטענטאַט. ער האָט זיך בּעהאַלטען נישט ווייט פון די רעלסען און האָט געוואַרט אויף אַ צוג.

ווען דער צוג איז אָנגעקומען אויפ'ן בּעשטימטען אָרט, האָט מאַטושקאַ איינגעשאַלטעט די דראָטען און די קנויטען. ער האָט געהערט אַנ'אויפרייס און האָט צוגעקוקט ווי עטליכע וואַגאָנעס האָבּען זיך איבּערגעקערט. דאַן האָט ער זיך בּעלאָזט לויפען.

דעם צווייטען טאָג איז ער געפאָהרען צוריק קיין וויען און פערבּיפאָהרענדיג נעבּען יוטעבּאָרג האָט ער זיך איבּערצייגט, אַז דער אויפרייס האָט אָנגעמאַכט שרעקליכע חורבות. דאָס בּילד האָט אויף איהם געמאַכט אַזאַ מוראדיגען איינדרוק, אַז ר'האָט געהאַט בּעשלאָסען מעהר נישט צו מאַכען קיין אַטענטאַטען. אָבּער אינגיכען האָט ער ווידער בּעשלאָסען איבּערצוחזר'ן זיין מערדערישען פּלאַן, דאָס מאָל נעבּען בּודאַפּעשט.

דעם 3-טען סעפּטעמבּער איז ער געפאָהרען קיין בּודאַפּעשט, וואו ער האָט געקויפט די נויטיגע מכשירים. דעם 12-טען סעפּטעמבּער האָט ער אַ גאַנצען טאָג געבּלאָנדזשעט אַרום בּיאַטאַרגבּאַ, וואו ער האָט אויסגעקליבּען אַנ'אָרט פאַר'ן אַטענטאַט. ווען דער צוג האָט זיך דערנעהנטערט, האָט ער שנעל צוגעפּעסטיגט דעם אויפרייס-אַפּאַראַט צו די שינעס, און געוואַרט אויפ'ן אויפרייס, וואָס איז בּאַלד געקומען. דאַן האָט ער זיך מיט אַ מעסער צעבּלוטיגט דאָס פּנים און איז צוגעלאָפען צום אָרט פון דער קאַטאַסטראָפע, שפּילענדיג די ראָלע פון אַ געליטענעם.

יודען פערטיידיגען דעם שבת
די בּעראַטונגען וועגען קאַלענדאַר-רעפאָרם אין זשענעווע

זשענעווע, (יט"א) אויף דער ווייטערער זיצונג פון דער קאָנפערענץ פאַר טראַנזיט און קאָמוניקאַציע וועלכע בּעהאַנדעלט איצט די פראַגע פון קאַלענדאַר-רעפאָרם האָבּען גענומען דאָס וואָרט אויך פּראָפ. ד"ר פאַלאַשע און דער אויבּער-ראַבּינער דר. ס. לעווענשטיין.

פּראָפ. פאַלאַשע האָט גערעדט אין נאָמען פון די פּאָרטוגעזישע קהלות פון האָלאַנד. ער האָט אָנגעוויזען אַז דאָס גאַנצע יודענטום איז איינציג אין זיין געגנערשאַפט צו יעדען פּראָיעקט פון קאַלענדאַר-רעפאָרם, וועלכער איז פערבּונדען מיט'ן איינפיהרען פון אַ בּלאַנקאָ-טאָג. דדאָס יודענטום וועט גיכער מסכים זיין אַז די יודישע בּתי-הקברות זאָלען פערוואַנדעלט ווערען אין שאָסעען און די יודישע סינאַגאָגען זאָלען קאָנפיסקירט ווערען איידער זי זאָל מסכים זיין זיך אָפּזאָגען פון שבּת. דער יעדנער גלויבּט נישט, אַז דער פעלקער-בּונד, וועלכער איז געשאַפען געוואָרען כדי צו בּעשיצען די שוואַכע און אונטערדריקטע, וועט געבּען זיין צושטימונג צו אַנ'אַקט פון פערגוואַלדיגונג, און שענדונג פון הייליגטימער.

די אויספיהרונגען פון פּראָפ. פאַלאַשע האָבּען אַרויסגערופען אַ שאַרפע בּעמערקונג פון גריכישען פערטרעטער ה' פאָליטיס, וועלכער האָט ערקלערט, אַז די קאָנפערענץ קאָן נישט פערבּייגעהן מיט שווייגען די רעדע פון פּראָפ. פאַלאַשע, וועלכע שיינט צו שטעלען אין צווייפעל דעם גוטען גלויבּען פון פעלקער-בּונד.

דאָס וואָרט בּעקומט דאַן דר. ס. לעווענשטיין, וועלכער רעדט אין נאָמען פון די בּידערלעדישע יודישע קהלות פון האָלאַנד. הגם עס איז, ווי עס שיינט, נישטאָ קיין פּראַקטישע מעגליכקייט דורכצופיהרען דעם בּלאַנקאָ-טאָג, דאָך איז די געפאַהר נאָך נישט פערבּיי, ווייל די פּראָפּאַגאַנדע וועט צוודאי פאָרטגעזעצט ווערען. דער קריג וועט אַלזאָ דויערען, דאָס איז אַ קריג צווישען רעאַליזם און אידעאַליזם די פראַגע איז פאַר די יודען פון דער גאַנצער וועלט אַ געוויסענספראַגע און מען קען זי דערפאַר נישט מבטל מאַכען אַפילו מיט'ן שטאַרקסטען מאַטעמאַטישען אַרגומענט.

דעם זעלבּען טאָג האָט די קאָנפערענץ פאַר טראַנזיט און קאָמוניקאַציע פערענדיגט די דיסקוסיע וועגען דער רעפאָרם פון קאַלענדאַר און האָט בּעאויפטראַגט דעם רעדאַקציאָנס-קאָמיטעט צוצוגרייטען אַ פּראָיעקט פון אַ בּעריכט.

—=:o:—

סיריש-פּאַלעסטינישער קאָנגרעס
די פּאָליטישע אַקציע אין די אַראַבּישע

בּאַגדאַד, (יט"א) אין די פּאָליטישע קרייזען איז פאַראַן בּעציהט מען זיך מיט אַ געוויסע צוריקגעהאַלטענקייט צו די ידיעות פון דער סירישער און עגיפּטישער פּרעסע, אַז זאַכדעם ווי עס וועט זיך ענדיגען דער טערמין פון מיישען מאַנדאַט, וועט דער קעניג פון איראַק פייזאַל פּראָקלאַמירט ווערען אויך אַלס קעניג פון סיריען. יעדענפאַלס פאָדערט דער אַרט. 24 פון דער איראַקער קאָנסטיטוציע, אַז דער קעניג קען איבּערנעהמען אַנ'אַנדער טראָן בלויז מיט דער צושטימונג פון פּאַרלאַמענט.

קאַירא, (י.ט.א.) די היגע פּרעסע טיילט מיט, אַז דר. שאַהבּאַנדער האָט בּדעה צונויפצורופען אין קורצען דעם סיריש-פּאַלעסטינישען קאָנגרעס. כדי אַרומצורעדען די לעצטע ענדערונגען אין דער לאַגע פון סיריען. די טעג וואַרט אויך ערוואַרט אין קאַירא דער בּעקאַנטער קריסטליכער פיהרער פון די סירישע נאַציאָנאַליסטען פּאַריס. בּיי קורי פון דמשק.

אַפּאַראַט צו פערהיטען אויטאָס פון גליטשען זיך

ערפונדען דורכ'ן בּערלינער דענטיסט יאַכים לעמער. (ער שיט אויטאָמאַטיש זאַמד אונטער די רעדער)

שטאַרקע ירידה פון ווינער יודענטום

יודען שטאַרבען אויס, די אָרימקייט איז זעהר אַ גרויסע

ווי ען, (יט"א) לויט דער אַמטליכער סטאַטיס־טיק פון דער ווינער קהלה פאַר די לעצטע 4 חדשים (מאַי—אויגוסט) זענען אין דער צייט גע־שטאָרבען 837 יודישע נפשות געגען 383 געבוירענע פאַר דעם זעלבען פעריאָד. אַרויסגעטרעטען פון יו־דענטום זענען פאַר דער צייט 246 נפשות — צוגעגאַנגען 85 נפשות. וואָס זענען איבערגעגאַנגען צום יודענ־טום. אַלס קאָנסעקווענץ פון דער פערקלענערטער צאָהל יודישע קינדער אין די עפענטליכע שולען, זענען איבעריג געוואָרען אַ רייה יודישע רעליגיאָנס לעהרער אין די שטעטישע שולען. אויפ'ן יסוד פון אַ בריף־אויסטויש צווישען דער שטאַט־פערוואַלטונג פון ווין און דער ווינער קהלה וועלען די איבריג געוואָרענע יודישע רעליגיאָנס־לעהרער נישט פער־לירען זייער שטאַטישע פרנסה, נאָר וועלען בעשעפ־טיגט ווערען דערווייל אין אַדמיניסטראַטיווען דינסט פון שטאָט.

לויט אַ טאַבעלע פון יודישען סטאַטיסטיקער דר. גאָלדהאַמער איז די צאָהל פון יודישע זעלבסט מאָרדען אין ווין אויף אַ פערטעל גרעסער ווי די זעלבסטמאָרדען פון דער נישט־יודישער בעפעלקע רונג. אַלס ווייטערען בעווייז פאַר דער עקאָנאָמישער ירידה פון ווינער יודענטום ציטירט דר. גאָלדהאַמער דעם פאַקט, פופציג פראָצענט מתים ווערען בעגראָ־בען אומזיסט אין קברים, וואָס ווערען געשענקט פון דער ווינער קהלה. ד.ה. אַז די אָרימקייט איז אַזאַ שרעקליכע דאָס עס בלייבט אפילו נישט אויף קבורה־געלד אין צוזאַמענהאַנג מיט דער פעראָרימונג פון ווינער יודענטום, איז די יודישע שטערבליכקייט געוואַקסען אויף בערך 2,500 יעהרליך.

יודען־העצער טרייסלען זיך אָפּ פון אנטיסעמיטיזם

בוקאַרעשט, (יט"א) דער פראָצעס פון די אַנטיסעמיטישע הויפט־העצער אין באַרשאַ קאָנסטאַנ־טין דאַנילאַ און יאַן בערונדיי איז, ווי בעקאַנט, אין אַפּעלאַציאָנס־געריכט אָפּגעלעגט געוואָרען, ווייל עס האָבען זיך נישט צוגעשטעלט אַ רייה וויכטיגע עדות.

איצט האָבען די הויפּט־אָנגעקלאַגטע וועלכע האָבען זיך אין צווישען אָנגעשלאָסען אין דער זאַ־ראַניסטישער פאַרטיי אָפּגעגעבען סענסאַציאָנעלע ערקלערונגען, אין וועלכען זיי שאָקלען זיך אָפּ פון אַנטיסעמיטיזם. אויף אַ קרייז־קאָנפערענץ פון די זאַראַניסטען אין שיגעט האָבען דאַנילאַ און בערונדיי ערקלערט, אַז זיי האָבען זיך געלאָזט מיטרייסען דורך קלינגענדע פראַזען, איצט זענען זיי אָבער ענטשידען געגען עקסטרעמע אַרויסטרעטונגען.

אין די יודישע קרייזען צווייפעלט מען אין די אויפריכטיגקייט פון די דאָזיגע חרטה־ערקלערונ־גען, וואָס קענען אויסגעטייטשט ווערען גיכער אַלס פרוב צו געוואונען פאַר זיך די עפענטליכע מיינונג אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן פראָצעס וועלכער וועט שוין אין קורצען פאָרקומען.

150 יאָהר זייט דער יודישער עמאַנציפּאַציע אין עסטרייך

ווי ען, (יט"אַ) די עסטרייכישע יודען האָבען די טעג געפייערט דעם 150 - יעהריגען יובילעאום פון זייער עמאַנציפּאַציע וואָס איז פּראָ־קלאַמירט געוואָרען דורך דעם א.ג. „טאָלעראַנץ־פאַטענט" פון קעניג יאָזעף דעם 2־טען, דעם זוהן פון קעניגען מאַריאַ טערעזאַ.

דער דערמאָנטער דעקרעט וואָס איז פערעפענט ליכט געוואָרען דעם 13־טען אָקטאָבער 1781 האָט גאַראַנטירט אַלע געזעצליך אָנערקענטע רעליגיעס די פרייהייט אויסצופיהרען זייערע רעליגיעזע פאַר־שריפטען און פערוואַלטען מיט זייער פערמעגען. מיט אַ וואָך שפּעטער דעם 21־טען אָקטאָבער 1781 האָט דער קעניג יאָזעף אָפּגעשאַפט די געזעצען, וואָס האָבען געפאָדערט אַז יודען זאָלען טראָגען אַ בעז־זונדערע קליידונג.

עס זענען אויך אָפּגעשאַפען געוואָרען די קירכליכע בעגרענצונגען פאַר יודען, לויט וועלכע עס איז געווען פערבאָטען יודען אַרויסצוגעהען אין גאַס זונטאָג און אין די קאַטוילישע חגאות ביז 12 בייטאָג. דער פערבאָט צו בעזוכען פערוויילונגס־ערטער א.אַ.וו. אין יאָהר 1787 זענען אויך פעסטגע־שטעלט געוואָרען די פאַמיליען־נעמען פון די יודען און עס איז צום ערשטען מאָל אין אייראָפּא איינ־געפיהרט געוואָרען דאָס מיליטער־פליכט פאַר יודען.

דער קעניג יאָזעף האָט געשטרעבט צו אַסי־מילירען די יודען מיט דער אַלגעמיינער בעפעלקע־רונג און האָט פאַר זיי געעפענט אַ צוטריט אין אַלע שולען און האָט אויך זיך בעמיהט צוציהען יודען צו ערד־אַרבייט.

עס זענען אָבער פאַריבער נישט מעהר ווי פופציהן יאָהר און מען האָט אין עסטרייך ווידער אָנגעהויבען איינצופיהרען פערשידענע בעגרענ־צונגען פאַר יודען.

—=:[0]:=—

קלעפּסידרעס

צו זעהר בילינע פרייזען

בעהמט אַז די דרוקעריי פון

„נייעם פאָלקסבלאַט"

די קלעפּסידרעס ווערען איז משך פון 1 שעה אויסגעפערטיגט און פונאַנדערגעשלעבט איבער דער שטאָט.

יודיש טעאַטער אין „פילהאַרמאָניע"

דירעקציע: א. בעזמאַן.

גאַסטראָלן פון דער בעליבטער סובּרעטין

רעגינא צוקער

מיט'ן אנטייל פון די וואַרש. סטאַר־אַרטיסטען: לאָלא יאַקובאָוויטש, ס. צימבאַליסט, ל. געטליבערמאַן און א. אייזענבערג.

פרייטאָג, ד. 23/X, 9 אייענד. שבת, 24/X, 9 אָוונד. זונטאָג, 25/X, 9 אָוונד

פּרעמיערע! סענסאַציע! אַמוזירענד! איציהענד! הומאָר! געזאַנג!

יעדע סצענע אַן אוצר! יעדעס לידעל אַ שלאַגער!

30 נומערן געזאַנג | # איציקל שייגעץ | אָוונד = פרייזען פון 80 גר. ביז 3 זל.

הערליכע אויסשטאַטונגס־פיעסע אין 2 גרויסע אַקטען פון ש. נ א ג ע ר. הויפט־ראָלע „איציקל שייגעץ"—רעגינא צוקער.

שבת בייטאָג, דעם 24/X, 4 נאָכמיטאָג
גרויסע פּאָפּולערע פאָרשטעלונג
פון 50 גר. ביז 2 זל. דער גרויסער שלאָ־גער, וואָס איבעראַשט אַלעמען

הייקע איז 7=טן הימעל

אין 3 אַקטען מיט 25 נומ' געזאַנג און טענץ פון מ. גאָלדבערג.

מאָנטאָג, 26/X – גרויסע פאָלקס־פאָרשטעלונג פון 50 גר. ביז 2 זל.
צום לעצטען מאָל די שטאַרק־סענסאַציאָנעלע פיעסע מיט געזאַנג

דאָס פערלוירענע גליק

(בראַדיאַנאַ)

אין 3 אַקטען פון מאַרקאָוויטש. צום שלוס:

אַ גרויסער דיווערטיסמענט א. נ. „לאָמיר זיך פרייען" אויסג. פון גאַנצען פילהאַרמ.־אַנסאַמבל.

דינסטאָג, דעם 27/X און מיטוואָך, דעם 28/X גרויסע סענסאַציע! וואָס?

ס'נעמען א טייל פּרויען: בעזמאַן סאָניע, האַניגבוים לאה, טויטמאַן מרים, יאַקובאָוויטש ל. „שליפּ־קאָוויטש ל. לא. מענער: אייזענבערג אהרן, אמזעל וואָלף, באַלבירסקי ה., בלומשטיין שמשון, געטליבערמאַן לעאָן, גוטמאַן קלמן, האַמבורגער דוד, צימבאַליסט קאַיל. רעזשי: ק. צימבאַליסט. אָוונד־רעזשי: ק. גוטמאַן. סופלער: מ. אייזענבערג. מוזיק־לייטונג: ש. בלומשטיין.

יודישע לעהרער פערלירען זייערע פאָסטענס

צוליב דער פערקלענערונג פון דער צאָהל יודישע קינדער

בודאַפּעשט, (יט"א). אין משך פון פערגאַנ־גענעם יאָהר האָבען אין בודאַפּעשט פערלוירען זיי־ערע פאָסטענס נישט ווייניגער ווי 31 יודישע לעה־רער. אין פערלויף פון די לעצטע יאָהרען האָט זיך די צאָהל יודישע שולען פערקלענערט פון 200 אויף 120. דאָס ערקלערט זיך הויפטזעכליך מיט'ן פאַלען פון געבורטען־צאָהל צווישען דער יודישער בעפעלקערונג. אין צוזאַמענהאַנג דערמיט איז די צאָהל שילער פון ערשטען קורס פון יודישען לעה־רער־סעמינאַר אין בודאַפּעשט בעגרעניצט געוואָרען ביז 16.

—=):0:(=—

לאָזט איבער זיין פרוי אין רוסלאַנד

און האָט חתונה מיט א צווייטער אין ווילנע

אַ ביאַליסטאָקער אדוואָקאַט האָט בעקומען אַ בריף פון באָריסאָוו פון דער יודישער פרוי י—ו, וועלכע בעט איהם ער זאָל פערפיהרען אַ פּראָצעס געגען איהר מאַן, וועלכער האָט זי איבערגעלאָזט אין רוסלאַנד אויף גאָטס בעראָט און האָט דאָ חתונה געהאַט מיט אַ צווייטער.

די געשיכטע איז אַזאַ:

מיט יאָהרען צוריק האָט דער ווילנער איינ־וואוינער י—ו, חתונה געהאַט מיט א מינסקער יודישער פרוילין און האָט בעקומען בתור נדן אַנ'אַפטייק געשעפט אין ווערט פון 10 טויזענט דאָלאַר.

נאָך דער באָלשעוויסטישער רעוואָלוציע האָט זיך דאָס פאָרפאָלק בעזעצט אין באָריסאָוו (מינסקער קרייז) דער פאַמיליען־לעבען איז ביי זיי געווען נישט קיין גליקליכער.

בל־זמן י—ו, האָט געהאַט פון זיין פרוי מאַ־טעריעלע נוצען, האָט ער געלעבט מיט איהר. אין יאָהר 1925 איז ער אָבער פלוצלונג פערשווינדען געוואָרען פון שטוב.

פון דעמאָלט אָן זענען אוועק 6 יאָהר און ערשט דאָ נישט לאַנג האָט זיך די פרוי דערוואוסט, אַז מ. איז אַנטלאָפען קיין פוילען, האָט זיך אַרויס־געגעבען פאַר א בחור און האָט דאָ אין ווילנע חתונה געהאַט אַ צווייטען מאָל מיט א פּראָווינצער פריילין בעקומענדיג אַלס נדן אַ געשעפט און 2 טויזענט דאָלאַר מזומנים.

די פרוי ווענדעט זיך איצט צום אדוואָקאַט מיט א בקשה ער זאָל פערפיהרען געגען איהר מאַן אַ פּראָצעס פאַר ביגאַמיע, מחמת נישט האָ־בענדיג פון איהר קיין גט, האָט ער חתונה געהאַט מיט א צווייטער.

געוו. אַסיסטענט פון די קליניקען פון אוניווערזיטעט אין בערלין

D^{R.} MED. STARKER

ווענערישע, הויט, האָר און בלאַז־קראַנקהייטען

12 שרודמיעסקאַ 12

טעל' 126-87

נעהמט אָן פון 9—11 און פון 4—8 אָוונד.
זונטאָג און יום־טוב פון 9 ביז 1 מיטאָג.
פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע־פרייזן

כּרבּוזפּון שפּיאָנאַזש

...סענסאַציאָנעל קרימינעלישער ראָמאַ

(53

מאָריס האָט צוזאַמענגענומען פון קאַמיזעלקע־טאַש, אַ קליין לעדערען שאַכטעלע, געעפענט עס, און פערשעמט דערלאַנגט עטלען.

— איך האָב איהר געוואָלט שענקען אָט דאָס רינגעלע, ווען זי וואָלט מיר דערלויבט צו זעהען ...

— אָך, ס'איז אַ פּרעכטיג רינגעלע! — האָט עטעל אויסגערופען, בעטראַכטענדיג דעם סאַפיר, וואָס איז געווען אַרומגערינגעלט מיט קליינע בריי־לאַנטלעך.

— אַ סאַפיר האָט זי צום מעהרסטען ליב! און עס קליידט טאַקע צום קאָליר פון איהרע אויגען. איך האָב איהם געקויפט מיט דריי וואָכען צוריק, און איך האָב געוואַרט אויף אַ געלעגענהייט צו געבען איהר דאָס רינגעלע.

— איהר זענט זעהר ליבענסווירדיג... און זעהר פיין, מאָריס .און איהר דאַרפט מעהר נישט וואַר־טען. ווייט גליך צו איהר... איהר וועט זי טרעפען מיט אַרויסגיין אויף שפּאַציר — טאָ גייט צוזאַמען, און איך וועל שוין צוקומען... דאָס מאָל וועט זי אייך אויפנעהמען... איך גיב אייך מיין וואָרט דערויף.

ווי נאָר ער איז אַוועק האָט עטעל אַרויסגערו־פען ווינני'ן צום טעלעפאָן.

אָפּגערופען האָט זיך לכתחילה דאָס צימער־מיי־דעל, בעטענדיג צו אָפּוואַרטען און אין אַ ווייל אַרום האָט זיך דערהערט ווינני'ס קול.

— דאָס ביזט, עטעל? וואָס מאַכסטו? וועסט באַלד זיין ביי מיר?

— יאָ, אומגעפעהר אין אַ שעה אַרום. ביי מיר איז אָקאָרשט געווען מאָריס... ער איז געבען שטאַרק פער'צערט...

— אַזוי גאָר... פאַרוואָס עפעס? — האָט זיך ווינני קאַלט אָפּגערופען.

— איך רעכען, אַז דו ווייסט אַליין פאַרוואָס... ער זאָגט, אַז דו מיידסט איהם אויס.

עס איז ענטשטאַנען אַ שטילשווייגען, און אין אַ ווייל אַרום האָט זיך דערהערט ווינני'ס קול, וואָס האָט געקלונגען קאַלט און גלייכגילטיג:

— איך פערשטיי נישט.

— ווינני טייערע, רעד נישט אַזוי. ס'איז זעהר אַנ'ערנסטע פראַגע. מיר האָט זיך שוין פון לאַנג אויסגעוויזען, אַז צווישען אייך איז עפעס פאָרגעקו־מען. איך האָב זיך בעמיהט ביי איהם פונאַנדער־צופרעגען און ער האָט מיר דערציילט, אַז דיין בעציהונג צו איהם האָט זיך איינגאַנצען געענדערט, ווי נאָר דו ביזט צוריקגעקומען פון בריסטאָל. דו ווילסט איהם נישט זעהן, ענטפערסט איהם נישט אויף בריף: מיט איין וואָרט: ער איז פערצווייפעלט.

— שוין זשע?

נאָך אַ קורצען שווייגען האָט ווינני פאָרטגע־זעצט מיט אַ ציטערדיגען קול:

— ער קאָן זיך דערציילען, וואָס ער וויל, אָ־בער ווען דו זעהסט איהם צוזאַמען מיט דער מאַדאַ־לענאַ קאַטשיאָלאַ ווען ער האָט נישט געוואוסט אַז איך בין דערביי... איך האָב געמיינט אַז אָט־באַלד פאַר אַלע אין די אויגען וועט ער זי אַרומכאַפען און קושען... איך... איך קאָן עס דיר נישט דער־קלעהרען, נאָר דאָס אַלץ, וואָס איך האָב געזעהען און געהערט אין יענעם טאָג האָט מיך איבערצייגט אַז איך... האָב אַ טעות געהאַט, און ער אויך.

— ווינני רעד נישט קיין נאַרישקייטען, דאָס אַלץ האָט קיין שום בעדייטונג נישט. דו קאָנסט גאַנץ גוט די משפחה פון קאַטשיאָלאַ'ן, כדי צו וויסען ווי אויפריכטיג און פשוט זיי זעיען אין זייערע סימפּאַטיעס. דאָס מיידעל געפעלט זעהר באָריס'ן, נאָר ער זאָגט ,אַז איהם שרעקט זייער איהר אויס־טעלישער אויסברוך־כאַראַקטער ,און אַז ער האָט נאָר דיך, ווינני... איבעריגענס, ווייסטו עס אַליין גאַנץ גוט: מיך פערדריסט עס זעהר, וואָס דו צווייפעלסט אין איהם, און דו האָסט איהם נישט געגע־בען די מעגליכקייט צו אויפקלעהרען דעם ענין.

דו טאָרסט נישט דערלאָזען אַז די וואַנד צווישען אייך זאָל בלייבען שטיין און וואַקסען.. שוין־זשע וועט איהר, נאַראָנים איינע, אַליין אומברענגען אייער גליק?

— איך ווייס נישט... מיך פייניגט עס אַליין... אָבער ווען־זשע וועל איך איהם זעהען? — האָט ווינני אַ פרעג געטון, און די שטימע איהרע האָט אַ ציטער געטון.

עטעל האָט אַ שמייכעל געטון.

— אין צעהן מינוט אַרום, אויב ער האָט גע־נומען אַ טאַקסובקע... ער איז אַוועקגעפאָהרען צו דיר... אַדיע!... איך וועל זיין ביי דיר, און דו וועסט מיר אַלץ דערציילען.

—————

קאַפּיטעל איין און צוואַנציג

דער געריכטס־פּראָצעס פון מאַקס קאַרלין, וועלכער איז געוואָרען בעשולדיגט אין ערמאָרדען די לעדי ראָלסאָן, האָט זיך געהאַלטען אין דרייצעהנ־טערען.

קיין איין פּראָצעס לעצטענס האָט נישט אַרויס־גערופען אַזאַ אויפמערקזאַמקייט און אַזאַ אָנגעצ־שטרענגטע דערוואַרטונג, ווי דער דאָזיגער פּראָצעס.

די סיבות זענען געווען — די געהיימניספולע אומשטענדען ביי וועלכע דאָס פערברעכען איז בע־גאַנגען געוואָרען און דאָס, וואָס אין דעם ענין זענען געווען פערמישט הויכגעשטעלטע פערזאָנען.

(פאָרזעצונג קומט)

רעכט און לעבן

יורידישע ביילאגע פון „נייעם פאלקסבלאט"

נאך אלץ וועגען דער גילטיגקייט פון לאקאטארען-קאנטראקטען אין נייע הייזער

צוליב א גאנצע רייה דערהאלטענע ווענדונגען, קערען מיר זיך איצט ווידער אמאל אום צו דער ערשט נישט לאנג בעריהרטער פראגע וועגען די רעכט פון א נייעם הויזווירט צו ענדערן קאנטראקטע, געשלאסענע דורך די פריהערדיגע בעלי בתים מיט די לאקאטארן אין די אזוי גערופענע נייע הייזער.

ווי מיר האבען שוין יענסמאל בעמערקט, פיהרען זיך די נייע ווירטסלייט אזוי, אז באלד נאכ'ן שליסען די קויפס-אקטען קינדיגען זיי תיכף אלע אבמאכען פון די לאקאטארען מיט די פריהערדיגע בעלי-בתים. פערשטעהט זיך, אז באין ברירה מוזען זיי די היפאטעקירטע קאנטראקט'ן רעספעקטירען. דאוועגען ענטזאגען זיי זיך צו אנערקענען אלע אנדערע אבמאכען, מעגען זיי זיין ווי רעכטמעסיג געשלאסען און אפילו אויך נאך האבען צו לויפען א קורצערן אדער לענגערן טערמין.

די מיינה פון די דערמאנטע ווירטסלייט איז אזא: לאקאלען אין נייע הייזער אונטערליגען נישט די בעשטימונגען פון דעקרעט פון 11 אפריל 1924 וועגען לאקאטארען-שוץ. די אבמאכען מיט די פריהערדיגע בעלי בתים קאנען זיי נישט בינדען און ממילא זענען זיי בערעכטיגט צו האנדלען אזוי ווי זיי ווילען און פערשטיין.

די דאזיגע ווירטסלייט פערגעסען אבער אן קאנסטיטוציאנעלען פרינציפ, אז קיין שום פריוואט-רעכטליכער געביט בלייבט נישט און טאר נישט בלייבען אויסערהאלב דער ווירקונג פון געזעץ. אויב א געוויסע פערהעלטעניש ווערט נישט רעגולירט דורך קיין ספעציעלען געזעץ דארפען לגבי איהר האבען אנ'אנווענדונג אלגעמיינע געזעץ בעשטימונגען.

אמת, אויף דירות אין נייע בנינים שפרייטען זיך די בעשטימונגען פון לאקאטארן-שוץ טאקע נישט אויס, דאס הייסט אבער דאך נישט, אז אזעלכע דירות בלייבען אינגאנצען אויסער יעדען געזעץ. וויבאלד ס'איז אויף זיי נישט חל דער ספעציעלער דעקרעט פון 11 אפריל 1924, טא מוזען דאך גילטען לגבי זיי די אלגעמיינע כללים פון ציוויל-קאדעקס.

זאגט דאך דער ארטיקל 1743 פון צ. ק. גאנץ בפירוש, אז מיט'ן איבערגאנג פון א הויז צו א נייעם אייגענטימער פערלירען נאך נישט די לויפענדע קאנטראקטען זייער גילטיגקייט. ממילא איז נאך צוליבן קויף אליין א נייער הויזווירט נישט בערעכטיגט צו עקסמיטירען לאקאטארען, וועלכע בעזיצען פארמעל געשלאסענע קאנטראקטען אומאפהענגיג פון אומשטאנד, צי זיי זענען יא אדער נישט ארייננעטראגען געווארען אין דער היפאטעק.

דער אומשטאנד, וואס פיל פארקויפער פון הייזער ערקלערן אין די פארקויפס אקטען אלע לויפענדע אבמאכען מיט זייערע לאקאטארן פאר אומגילטיג, ענדערט נישט די רעכטליכע סיטואציע.

אזא פערזיכערונג בינדט בלויז דעם פערקויפער אין בעצוג צום קויפער און איז אבער נישט פערפליכטענד לגבי די לאקאטארן.

אויך די לאקאטארען וואלטען די קאנסעקווענצען פון אזא ערקלערונג געקאנט איבערנעמען ווערען נאר אין דעם פאל, ווען אין די געשלאסענע מיט זיי קאנטראקטען וואלט בפירוש אויסגערעדט געווארען, אז זיי זענען גילטיג אזוי לאנג, כל זמן דאס הויז גייט נישט איבער אין רשות פון אנ'אנדערן בעל-הבית.

י. אינפעלד

ווי לאנג קען מען מאהנען א חוב פאר איבער'שעה'ן?

די רעאליזירונג פון דער איינגעפיהרטער אויפ'ן שטח פון דער פוילישער רעפובליק רעפארם פון דער מאדערנער ארבייטס-שוץ געזעץ-געבונג וועגען א בעגרענעצטען מאקסימאלען ארבייטס-טאג איז גאראנטירט דורכ'ן ציוויל און שטראף-רעכטליכע קאנזעקווענצען.

דאס היינטיגע מאל וועלען מיר זיך אויספיהרליכער אפשטעלען בלויז אויף די אזוי גערופענע ציוויל-רעכטליכע בעשטימונגען.

לויט די דאזיגע בעשטימונגען האט אנ'ארבייטער אדער אנגעשטעלטער דאס רעכט צו פאדערן פאר ארבייט איבער דער פעסטגעזעצטער נארמע (אכט שעה) א ספעציעלע ענטשעדיגונג.

די ענטשעדיגונג דארף גענומען ווערען אין פארם פון אנ'הוספה צו דער נארמאלער סטאווקע אין דער הויך פון פופציג פראצענט פאר יעדער פון די ערשטע 2 איבערשעה'ן (9 און 10) און פון הונדערט פראצענט פאר יעדער פון די ווייטערדיגע (11 און 12) איבערשעה'ן פון ארבייטס-טאג.

נישט אלע ארבייטער און אנגעשטעלטע פאדערען פון זייערע בעלי בתים אז מ'זאל זיי תיכף אויסצאהלען דעם פערדינטען צושלאג.

ס'טרעפט גאנץ אפט פאלען אז יאהרען גייען פערביי און קיינער דערמאנט זיך נישט אין אזא חוב.

ערשט, ווען דער בעטרעפענדער ארבייטער אדער אנגעשטעלטער ווערט געקינדיגט און מוז פערלאזען דעם פאסטען גייט ער מאכען א געברויך פון די דערמאהנטע רעכט און מאהנט געריכטליך די אנערקענטע געלד-ענטשעדיגונג פאר די אפגעארבייטע איבער'שעה'ן אין משך פון דער גאנצער צייט.

ענטשטעהט דעריבער א רעכטליכע פראגע, צי אזא תביעה פאלט אויך ארונטער די בעשטימונגען פון ארטיקעל 2271 פון ציוויל-קאדעקס און ווערט פונקט ווי אלע אנדערע ארבייטס-פרעטענזיעס פערעלטערט נאך 6 חדשים אדער זי איז בכלל נישט בעגרעניצט מיט קיין שום געזעצליך פעסטגעשטעלטען טערמין.

אין פלוג דאכט זיך, אז אזוי ווי דער אוסטאוו וועגען שוץ פון דער ארבייטס-צייט איז אנ'אויסנאהמליכער און עס פאלען דעריבער לגבי איהם אוועק אלע אלגעמיינע אוסטאווען און אזוי ווי דער דערמאנטער מאסגעבענדער אויסנאמליכער אוסטאוו ענטהאלט נישט קיין גענויע בעשטימונג בנוגע דער פערעלטערקייט פון אזא אקציע, ממילא קאן א תבועה וועגען ארבייטס-שעה'ן ארויסגעשטעלט ווערען אומאפהענגיג פון יעדער צייט-בעגרעניצונג.

פיהרט מען אבער אדורך א יורידישען אנאליז איבער דעם בעריהרטען פראבלעם מוז מען קומען צום פאלגענדען אויספיהר:

אזוי ווי אין אויסנאמליכן אוסטאוו איז טאקע נישט פארהאן קיין בעשטימונג בנוגע דער פערעלטערקייט פון אזא תבועה, דארף אין דעם פאל האבען אנ'אנווענדונג די בעשטימונג פון אלגעמיינעם אוסטאוו. מוז דאן מאסגעבענד זיין אין דעם פרט דער דערמאנטער ארטיקעל 2271 פון ציוויל-קאדעקס לויט וועלכער **יעדער תבועה פאר ארבייטס-לוין ווערט פערעלטערט נאך 6 חדשים.**

י. אינ.

שטראפליכע פעראנטווארטליכקייט

פאר אויסשטעלען טשעקען אהן דעקונג

ביי אנ'אנדער געלעגענהייט האבען מיר שוין איינמאל געהאט בעמערקט אז דער אייגענטליכער רייץ פון א טשעק אלס צאהלונגס-מיטעל אין די געגענווערטיגע געשעפטליכע בעציהונגען ליגט אין דעם אומשטאנד, וואס זיין רעאליזירונג איז גאראנטירט מיט שטראף-רעכטליכע קאנזעקווענצען.

מען דארף אבער נישט מיינען אז יעדער איינער, וואס שטעלט נאר אויס א טשעק פאר וועלכען ס'איז נישט פארהאן אין דער אנגעגעבענער אינסטיטוציע קיין דעקונג, ווערט שוין אומבעדינגט פערמשפט לויט'ן ארטיקעל „א" פון טשעקען-דעקרעט צו 6 וואכען ארעסט און צו בעצאהלען א געלד-שטראף אין דער הויך פון פינף טויזענד זלאטעס.

אזא הארבע שטראף - סאנקציע ווערט אנגעוואנדען בלויז לגבי פראפעסיאנעלע אפעריסטען און אויך לגבי אזעלכע פערזאנען וועלכע האבען באלד אין מאמענט פון אויסשטעלען די טשעקען אויסגעצייכענט געוואוסט אדער געקאנט וויסען אז פאר זיי וועט זיכער צום בעשטימטען טערמין קיין דעקונג נישט זיין.

דאגעגען איז די בעציהונג פון געזעצגעבער צו א נישט בייזוויליגען אויסשטעלער א גאנץ מילדע, און עס ווערט איהם תמיד איבערגעלאזט א „טירעל" ארויסצודרעהען זיך פון דער דראהענדער שטראפליכער פעראנטווארטליכקייט.

און פאקטיש: אנאליזירענדיג די צוגאב-פארמול צום דערמאנטען ארטיקעל 51, מוז מען קומען צום אויספיהר, אז אויב אנ'אנגעקלאגטער אין אויסשטעלען א נישט-געדעקטען טשעק, איז ביכולת צו בעווייזען, אז אויסשטעלענדיג דעמזעלבען טשעק, איז ער געשטאנען מיט דער בעטרעפענדער באנק אין געשעפטליכע בעציהונגען געהאט דארט א לויפענדע קאנטא, אז צום אויסגעשטעלטען טערמין האבען בעדארפען אויף זיין חשבון איינגעהען איבערגעווענדטע וועקסלען אדער איינפליסען אנדערע סומען אזוי, אז ר'האט געהאט אדער געקאנט האבען א גענוגענדען גרונד צו רעכענען אז פאר די אויסגעשטעלטע טשעקען וועט זיין דעקונג — קאן לגבי איהם אין אזא פאל קיין שטראפליכע רעפרעסיע נישט אנגעוואנדען ווערען.

— לד.

יורידישע עצות

אב. 68.

אויב איהר ווילט אז אייער זוהן זאל קאנען שטיין פאר דער פאבאר-קאמיסיע אין [illegible], מוזט איהר דערויף האבען אנ'ער[illegible] פון דער היגער סטאראסטווא.

א געוועלבער פון גלובנע 62.

א חוב פאר לעבענסמיטלען ווערט בעפארצוגט ביים פערטיילען דאס עקזעקווירטע געלט לגבי אלע אנדערע געוועהנליכע חובות.

ס. ש. פון נאוואמיעסקע.

ס'איז א פראגע, וועגען וואס פאר א לאקאל ס'האנדעלט זיך, צי וועגען א פריוואטע דירה צי וועגען א געשעפט.

אין ערשטען פאל האבען נאר די יורשים דאס רעכט אויפ'ן לאקאל, וועלכע האבען געוואוינט צוזאמען מיט דער פערשטארבענער לאקאטארקע. וואס שייך א געשעפטס-לאקאל, האבען אלע יורשים דאס רעכט אויף איהם אבער נאר דעמאל, ווען זיי פיהרען ווייטער דאס זעלבע געשעפט.

א גרופע לאקאטארען פון שרודמיעסקע.

ס'איז נאך נישט פערעפענטליכט געווארען ביז'ן היינטיגען טאג קיין שום דעקרעט וועגען אפשטעלען דאס אויספיהרען עקסמיסיעס אין משך פון די ווינטער-חדשים.

קופאן

אויף א יורידישער עצה

גילטיג מיטוואך דעם -טען 21 אקטאבער

א בעקאנטער יוריסט

ערטיילט יורידישע עצות

פון 3 ביז 4 א זייגער נאכמיטאג אין רעדאקציע פון אונזער צייטונג, פיעטריקאווער 21.

אינטערעסאנטען דארפען מיטברענגען דעם קופאן פון „נייעם פאלקסבלאט"

— פון דעם זעלבען טאג —

גרויסע אינוואזיע פון אמעריקאנער כלות אויף היגע חתנים

(אינטערעסאנטער פראצעס אין לאדזשער קרייז-געריכט)

די טעג איז אין היגען קרייז-געריכט פארגעקומען דער ערשטער פון א גאנצע רייה פראצעסען וועגען אזוי גערופענער אמעריקאנער שדוכים.

ס'האנדעלט זיך אט אין וואס: ווי מיר געדענקען האבען מיט א צייט צוריק די אמעריקאנער פערזעסענע מיידען אונטערגענומען א געוואלטיגע אפענסיווע אויף די יונגעלייט פון דער פוילישער מדינה, גאנצע כוואליעס מיט אזעלכע בוגרות'ן האבען זיך דאמאל אהערגעלאזט און ממש פערפלייצט אלע שטעט און שטעטלעך.

איינע אזא מיס האט גענומען אטאקירען מיט פרעזענטלעך און טשעקלעך דעם היגען, קנאפע צוויי מאל פון איהר יונגערען, שניידער-געזעלען דוד דאקטארטשיק, מסתמא איז דער פאציענט נישט צו שטארק בעגייסטערט געווארען פון אמעריקאנער „בבל", נאר אזוי ווי ער איז אבער געווען ארבייטסלאז און אויף געהאקטע צרות, האט ער זיך געלאזט צורעדען פון די אונטערגעשיקטע שדכנים און מיט דעם אמעריקאנער שמאלץ-„גרוב" געשטעלט א חופה באלד אין די ערשטע טעג פון „האניג"-חודש האט זיך די אמעריקאנערין הארציג געזעגענט מיט איהר יונגעמאנטשיק, איהם איבערגעלאזט א פעטען פדיון לעצט-געלד און מיט דיזע כתובה אין דער קעשענע און קדושין-רייפעל אויפ'ן פינגער זיך געלאזט צוריק אהיים בכדי צו מאכען אלע נויטיגע פאר'בערייטונגען דעם איינגעהאנדעלטען בויטשיק אראפצונעהמען.

דערווייל האט אבער דער בויטשיק חרטה בעקומען אויפ'ן גאנצען עסק, ער האט נישט לאנג געקלערט און איז אוועק צו א היגען רב ארויסגענומען א גט און איהם גלייך אוועקגעשיקט קיין אמעריקע.

צומארגענס האט ער אבער דערהאלטען די אויספאדערונגס-פאפירען, ר'איז דאך געפאהרען קיין ווארשא צום קאנסול. די וויזע איז איהם נישט ערטיילט געווארען.

דעם יונגען בעל-הביתל האט אבער נאך נישט געגלוסט ארויסצולאזען פון דער האנד אזא מעלקענדע קיה. ער האט דעריבער געפרובט ווידער אמאל ארויסצוקוועטשען א ביסעל „לאקשען".

גלייך האט ער געקלאפט צו זיין „חפץ" א דעפעשע, אז ר'האט יא בעקומען די וויזע און ר'בעט, זי זאל איהם טעלעגראפיש תיכף ארויסשיקען נאך א געוויסע סומע אויף רייזע-הוצאות.

א פנים די אמעריקאנערין האט זיך געכאפט, אז מיט דער מעשה איז עפעס נישט אין גאנצען גלאטיג, זי האט איהם די פערלאנגטע סומע נישט געשיקט.

אין עטליכע טעג ארום איז אנגעקומען דער גט.

דעמאל איז ערשט פאר איהר אינגאנצען קלאר געווארען, אז דער פערשוין איז אויסען געווען נישט די הגדה, נאר די לאקשען.

אגב האט זי אויך בעקומען א פערטרויעדליכע ידיעה, אז באלד נאך איהר אוועקפאהרען האט איהר „מאן" חתונה געהאט מיט זיין פריהעריגע כלה און פאר איהרע דאלארען האט זיך דאס פארפאלק נישט קשה'דיג איינגעארדענט.

זי האט גלייך וועגען דער גאנצער אפערע מיטגעטיילט דעם דארטיגען פוילישען קאנסול און אויף דעם גרונד איז דער 25-יעהריגער דוד דאקטארטשיק צוגעצויגען געווארען צו געריכטליכער פעראנטווארטליכקייט פאר אנ'אפערע און ביגאמיע אויף דער געריכטס-פערהאנדלונג האט דער פערטיידיגער פון אנגעקלאגטען ערקלערט, אז דער אנגעקלאגטער האט דאס געלד נישט אויסגעשווינדעלט נאר עס בעקומען אלס נדן, אזוי ווי ער האט מיט דער געליטענער ווירקליך חתונה געהאט קאן שוין זיין קיין רייד וועגען אנ'אפערע, אויב ער האט שפעטער חרטה געקריגען און איהר געשיקט א גט, קאן זי פערפיהרען געגען איהם אין ציווילען געריכט אנ'אקציע וועגען צוריקגעבען דעם בעקומענעם נדן און אנ'ענטשעדיגונג פאר די קאסטען, היזקות און צובראכענעם הארץ.

איבעריגענס מוז אפילו לויט די ציווילע בעשטימונגען די פרוי קומען וואוינען צום מאן און דער מאן איז בכלל נישט מחויב נאכצוגיין דער פרוי.

דער גט איז נישט געווען קיין אבסאלוטער, נאר א בעדינגמעסיגער.

א וויזע קיין אמעריקא האט דער אנגעקלאגטער נישט געקאנט בעקומען, האט די אנקלאגערין בעדארפען קומען קיין לאדז וואוינען מיט'ן אנגעקלאגטען, וואלט זי נישט געקומען, וואלט דער גט דעמאל ערשט געהאט א קראפט.

אויף דער אומשטאנד, וואס דער אנגעקלאגטער האט נאכ'ן גט מיטגעטיילט אז ר'האט יא בעקומען די וויזע און געפאדערט איהם צושיקען געלד, קאן אויך נישט דינען אלס בעווייזען פאר אנ'אפערע. ווייל ווי מען האט דעם אנגעקלאגטען דערציילט און ווי ער האט נאאיוו געגלויבט קאן מען פאר געלד דורך א מאכער זיכער בעקומען א וויזע, וואס שייך דעם פאראווארף וועגען ביגאמיע, איז נישט פארהאן קיין שום שריפטליכע בעשטעטיגונגען (אקטען, כתובה) וועגען דער פארגעקומענער חתונה און עס איז אויך אפילו נישט פארהאן קיין עדות, וואס זאלען זיין געווען אויף דער חתונה. ממילא איז אזא חתונה נישט געווען. אלענפאלס איז נישט פארהאן קיין רעכטליכער גרונד דערפאר איהם צו פערמשפטן.

דאס געריכט האט נאך א לאנגען ישוב הדעת פאר דעם ערשטען פערברעכען פערמשפט דעם אנגעקלאגטען צו 3 חדשים תפיסה און דאס איבער די שטראף אפגעלייגט אויף 3 יאהר, פון פארוואורף פאר ביגאמיע איז ער צוליב מאנגעל אין בעווייזען אינגאנצען בעפרייט געווארען.

ארגוס.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער רעבעז

נייער פאלקסבלאט

מיטוואך 21 י' מרחשון תרצ"ב

אקטאבער

זון-אויפגאנג 6.08
זון-אונטערגאנג 4.41

צו דער מארגענדיגער זיצונג פון קהלה-ראט

וואהלען פון קהלה-פערוואלטונג

ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט קומט מארגען פאר א זיצונג פון קהלה-ראט, אויף וועלכער ס'וועט אויסגעוועהלט ווערען א וואהל-קאמיסיע, וואס דארף אדורכפיהרען די וואהלען צו דער קהלה-פערוואלטונג.

די זיצונג וועט זיין א געשלאסענע און קיין פובליקום וועט צו איהר נישט צוגעלאזען ווערען, אויף דער טאג-ארדנונג וועט זיך געפינען נאר דער איינציגער פונקט. די וואהל-קאמיסיע וועט געוועהלט ווערען מיט א געוועהנליכער מעהרהייט פון שטימען, אזוי, אז אויפ'ן צוזאמענשטעל פון דער קאמיסיע וועט האבען א השפעה נאר די אגודה פראקציעס, וועלכע האט די מעהרהייט אין דעם קהלה-ראט.

די ווייטערדיגע פראצעדור איז לויט די פארשריפטען פאלגענדע: די וואהל-קאמיסיע וועט אויפפאדערען די ראטמענער פון דער קהלה, אז זיי זאלען אין פערלויף פון 3 טעג אריינטראגען ליסטעס פון קאנדידאטען צו דער פערוואלטונג, דאן וועט מיט 2 טעג שפעטער פארקומען א זיצונג פון קהלה ראט, וועלכער וועט וועהלען אויף פראפארציאנעלע יסודות א פערוואלטונג. דאן ערשט וועט דער ראט דערגענצט ווערען מיט נייע מיטגלידער אויפ'ן ארט פון די ראטמענער, וועלכע וועלען עווענטועל געוועהלט ווערען אין דער פערוואלטונג און ס'וועט געוועהלט ווערען א פרעזידיום פון ראט. ערשט דאן דארף די אויפזיכטס-מאכט בעשטעטיגען די וואהלען פון דער פערוואלטונג און פון ראט פרעזידיום און די נייע פערוואלטונג וועט איבערנעהמען די ארבייט.

אין דער אגודה

צוליב דעם, וואס איצט איז שוין אקטועל געווא'ען די פראגע פון דער פערוואלטונג, קומען אין אלע פראקציעס פאר אינטערהאנדלונגען און בעראטונגען וועגען די קאנדידאטען אין דער פערוואלטונג.

די פאליטישע קאמיסיע פון דער אגודה האלט אפ כסדר'דיגע בעראטונגען, אין דער „אגודה" האט זיך געשאפען א זעהר נישט בעקוועמע לאגע, די הויפט-קאנדידאטען אויף פארזיצער און וויצע-פארזיצער פון דער פערוואלטונג זענען אין דער „אגודה" געוועזען דער דעפ. מינצבערג און דער וויצע-פרעזעס בערגער, דערווייל האט דעפ. מינצבערג שוין עפענטליך ערקלעהרט, אז ער וועט נישט אננעהמען דעם אמט פון פרעזעס פון דער קהלה-פערוואלטונג, איצט האט אויך וויצע-פרעזעס בערגער ערקלעהרט, אז ער וועט נישט אריין אין דער פערוואלטונג, צו דעם אלעם קומ'ט נאך פאר חלוקי-דעות צווישען דעפ. מינצבערג און ה' בערגער, אזוי אז אין דער „אגודה" האט מען א שווער שטיקעל ארבייט ביז די סיטואציע וועט פולשטענדיג קלאהר ווערען.

ביי די פאלקיסטען

די פאלקיסטען, וועלכע האבען 2 ראטמענער אין קהלה-ראט האבען נאך נישט בעשלאסען צי זיי וועלען דעלעגירען אין דער פערוואלטונג. פריהער ווען אדוו. ווייצמאן איז שוין געוועזען אויסגעוועהלט אלס וויצע-פארזיצער פון ראט איז שוין געוועזען כמעט ווי זיכער, אז אין דער פערוואלטונג וועט מצד די פאלקיסטען דעלעגירט ווערען גלאטמאן, איצט אבער ווען די מאכט האט אנולירט די וואהלען פון פרעזידיום פון ראט האט זיך די סיטואציע געענדערט און מען ווייסט נישט צו דער שטילער אפמאך וואס די פאלקיסטען האבען געשלאסען מיט דער „אגודה" וועט ווייטער בלייבען אין קראפט.

יעדענפאלס איז א זיכערע און בעשלאסענע זאך, אז די פאלקיסטען וועלען אנטייל נעהמען אין די וואהלען צו דער פערוואלטונג און וועלען ארויסשטעלען זייערע קאנדידאטען.

ביי די ציוניסטען

ווי בעקאנט האט ביי די ציוניסטען געהערשט א מיינונג איגנארירען צו סאבאטירען די איצטיגע קהלה, צוליב די מיספרויכען וואס ס'זענען פארגעקומען ביי די וואהלען, איצט האט זיך די שטימונג געענדערט, ווי מיר דערוויסען זיך האט די ציוניסטישע פראקציע בעשלאסען יא אנטיילצונעהמען ביי די וואהלען צו דער קהלה-פערוואלטונג און ארויסשטעלען א קאנדידאטען-ליסטע.

אומפארטייאיש רעליגיעזע
(אלעקסאנדערער חסידים)

דאס זעלביגע איז געוועזען ביי די אלעקסאנדערער חסידים, אויך זיי האבען אריינגעטראגען אין דער סטאראסטווע א רעקורס געגען די פארגעקומענע וואהלען און האבען דערווייל זיך געוואלט אפהאלטען פון אנטיילנעהמען אין דער קהלה-ארבייט, איצט איז בעשלאסען געווארען, אז די אומפארטייאיש-רעליגיעזע זאלען אנטיילנעהמען אין די וואהלען צו דער קהלה-פערוואלטונג.

ווירטשאפטליכער בלאק
(אסימילאטארען)

דער ווירטשאפטליכער בלאק האט אריינגעפיהרט איין ראטמאן, אזוי אז בעת די וואהלען צו דער פערוואלטונג קען זייער ראטמאן נישט האבען קיין בעדייטונג. ס'איז אבער שוין א זיכערע זאך, אז דער ווירטשאפטליכער בלאק וועט בעקומען אנ'ארט אין דער פערוואלטונג. זייער קאנדידאט וועט געשטיצט ווער'ן דורך דער „אגודה".

* * *

ס'איז כדאי צו בעמערקען, אז לויט'ן איצטיגען וואהל רעגולאמין זענען נישט דערלויבט קיין פארבינדונגס ליסטעס און יעדע קאנדידאטען-ליסטע מוז זיין אונטערגעשריבען דורך 3 ראטמע-

טאג-נאטיצען

גיט עסען הונגעריגע יודישע קינדער!

צו דער אויפמערקזאמקייט פון גוטהערציגע מענשען

דער לאדזער קאמיטעט צו העלפען די ארבייטסלאזע אין דעם שווערען ווינטער האט שוין אנגעהויבען די טעטיגקייט.

ס'איז קלאהר און פערשטענדליך, אז דער קאמיטעט האט קודם-כל געשענקט זיין אויפמערקזאמקייט אויף דער הילף פאר די ארימע קינדער אין שטאט. דאס ערשטע וואס איז געטון געווארען איז דאס, אז ס'איז פערעפענטליכט געווארען אנ'אויפרוף צו דער לאדזער בעפעלקערונג, אז ווער ס'האט דעם גוטען ווילען צו געבען עסען אנ'ארים קינד דארף וועגען דעם מעלדען דעם קאמיטעט צו העלפען ארבייטסלאזע.

פאר די יודישע ארימע קינדער האט זיך געשאפען אנ'אייגנארטיגע לאגע. דער קאמיטעט האט נישט געקענט אויסקלויבען ווי צו שיקען א יודיש קינד און וואו א נישט-יודיש. צווישען די, וועלכע האבען געמאלדען זייער גרייטקייט צו געבען צו עסען. דער דאזיגער ענין איז פערבונדען מיט דער כשרות, וואו דאס קינד דארף עסען, מיט דער כשרקייט פון עסען א.א.וו.

צוליב דעם האט זיך מיט דעם ענין פעראינטערעסירט די געזעלשאפט „טאז", וועלכע האט זיך געווענדעט מיט א מעמאריאל צום קאמיטעט פאר ארבייטסלאזע, אז די אקציע זאל אזוי געפיהרט ווערען, אז יודישע קינדער זאלען ביי איהר נישט אויסגעמיטען ווער'ן. ס'איז געקומען צו א פערשטענדיגונג, אז ווער ס'וויל געבען צו עסען א יודיש קינד דארף וועגען דעם בעמערקען אין דער מעלדונג, וואס ער גיט אן אין קאמיטעט און דעמאלס וועט מען שוין אהין שיקען א יודיש קינד.

מ'קען אויך מעלדען וועגען דער גרייטקייט צו געבען עסען א יודיש קינד דורך דער געזעלשאפט „טאז".

וועגען דעם האבען מיר שוין מיטגעטיילט, אבער דערווייל איז דערפון גארנישט ארויסגעקומען. ביז איצט זענען אין „טאז" אנגעקומען מעלדונגען וועגען געבען עסען יודישע קינדער נאר... 5 פאמיליעס. אין דערזעלבער צייט קלאפען טויזענדער קינדער אין די טירען פון קאמיטעטען וועגען עסען.

צי וועט דאס טאקע אזוי בלייבען? צי וועלען די יודישע משפחות, וועלכע האבען צו עסען, זשאלעווען, אז פון זייער טיש זאל געניסען נאך א הילפלאז, געפרוירען און הונגעריג נפשל?

צי וועט מען ערשט דארפען דערמאהנען און אגיטירען אונזערע פערמעגליכע יודען, אז זיי דארפען און מוזען טון זייער פליכט? צי קען דען געמאלט זיין, אז טויזענדער יודישע ארימע קינדער וועלען בלייבען אהן עסען דורך דעם שווערען ביטערען ווינטער? מיר קענען זיך דאס גארנישט פארשטעלען, מיר ווילען אפילו נישט דערלאזען דעם געדאנק, אז אזוי קען געשעהען. מיר האלטען, אז די סיבה, וואס ביז איצט האבען זיך אנגערופען אזוי וועניג יודישע פאמיליעס צו דער אקציע פון אנזעטיגען מיט א טעפעל ווארימס יודישע אויסגעהונגערטע קינדער איז נאר א מיספערשטענדניס. קיינער האט זיכער וועגען דער אקציע נישט געוואוסט. מיר דערמאהנען אלזא און מיר זענען זיכער, אז צו דער דאזיגער פראגע וועלען מיר זיך שוין נישט דארפען צוריקקעהרען.

כדי לייכטער צו מאכען פאר די גערנוווילינגע צו ערלעדיגען דאס אנמעלדען האט די רעדאקציע פון „נייעם פאלקסבלאט" בעשלאסען אנצונעהמען אנמעלדונגען, פערזענליך, שריפטליך איבער דורכ'ן טעלעפאן 224-71. די אנמעלדונגען וועלען גלייך איבערגעשיקט ווערען צום קאמיטעט פאר ארבייטסלאזע.

פון האנדעלס-געריכט

אפעלאציע-געריכט מבטל געמאכט א דעציזיע פון לאדזער האנדעלס-געריכט

נעכטען האט דאס האנדעלס-געריכט פערעפענטליכט אנ'אויפאדלאשעט דער פרוי א. שימשאקאוו, גלאז- און פארצעלאן-געשעפט אין לאזק.

פרוי שימשאקאוו האט זיך אליין געווענדעט צום געריכט מיט א ביטע וועגען אויפאדלאשעט. די געשעפטע איז געשטעלט געווארען אונטער פאליצייאישער אויפזיכט.

* * *

מיט א חודש צוריק האט די פירמע „רוזאלף ראזנער" (וואלטשאנסקא 129) אפגעגעבען א ביטע וועגען א „נארזור". אויף דער ווענדונג צו דער האנדעלס-קאמער, האט זיך די לעצטע ארויסגעזאגט נישט זעהר גינסטיג פאר דער פירמע. זייענדיג זיכער, אז זי וועט קיין „נאדזור" נישט בעקומען, האט ער אויך דער נעכטיגער זיצונג אריינגעטראגען א ביטע מבטל צו מאכען דעם גאנצען ענין.

* * *

ש. פרידלענדער (אלעקסאנדראווסקא 111) איז אין אקטאבער פ. י. פערעפענטליכט געווארען אנ אויפאדלאשעט. דער טערמין פון צייטוו. פערעפענטליכען דעם אויפאדלאשעט איז בעשטימט געווארען אויפ'ן 17 יאנואר 1930.

געגען דעם האט די פירמע „פיאטראווסקי און מאנאזאווסקי" פראטעסטירט און פערלאנגט צו ענדערען דעם טערמין אויפ'ן 4 אפריל 1930. דאס געריכט איז די ביטע נאכגעקומען און בעשלאסען צו ענדערען דעם טערמין אויפ'ן 4 אפריל 1930.

דער בעגלויביגער לייב בערגמאן האט אפגעגעבען אנ'אנקלאגע צום אפעלאציע-געריכט. דאס אפעלאציע-געריכט האט מבטל געמאכט די דעציזיע פון האנדעלס-געריכט און צוריקגעשטעלט דעם ערשטען טערמין אויפ'ן 17 יאנואר 1930.

פראצעס: קוק קאנטרא, וויעלינסקי

א מעשה מיט א רינג. — רכילות און קלאגען. — ווער איז דער שיכור?

(2) נאך 2 מאל אפלייגען, איז נעכטען פארגעקומען אין שטאטיש'ן געריכט דער פראצעס פון וויצע-פרעזידענט וויעלינסקי, וועלכער איז אנגעקלאגט געווארען פונ'ם לאוניק קוק דערפאר, וואס ער האט איהם בעליידיגט.

דער פראצעס האט זיך אנגעהויבען 10 אינדערפריה, און צו איהם זענען געקומען אין קאמפלעט אלע עדות.

דער ערשטער ווערט אויסגעהערט דער וויצע-פרעזידענט ראפאלסקי, וועלכער ברענגט נישט אריין קיין שום נייע פרטים.

דערנאך, בעת עס זאגט עדות דער שטאט-פרעזידענט זשעמיענצקי ווערט דער ענין אינטערעסאנטער.

ער דערציילט צ. א. אז אין מאי איז געקומען צו איהם וויעלינסקי, און דערקלערט, אז וועגען דעם לאוניק קוק קורסירען בעליידיגענדע קלאנגען. ער האט דאן אריינגערופען אין קאבינעט דעם ה' פאלעצקי, וועלכער האט דערקלערט, אז עס קורסירען קלאנגען, דאס דער לאוניק קוק זאל האבען בעקומען פון דער פירמע י. טילער א בריליאנטענעם רינג. דערנאך האב איך זיך דערוואוסט פון וויעלינסקי'ן, אז קוק האט איהם געגעבען אנ'אנצוהערעניש, אז מען קען כאפען א פערדינסטעל ווען מ'זאל קויפען דאס הויז פון ד. א. ק. פאר'ן מאגיסטראט.

— איך ווייס — זאגט דער פרעז. זשעמיענצקי — אז וויעלינסקי האט נישט איין מאל פערטראטען קוק'ן. קוק'ן האב איך קנאפ געקענט.

דער בעשולדיגטער וויעלינסקי שטעלט די פראגע, צי דער פרעז. זשעמיענצקי קען זיך פארשטעלען, אז נאך וויעלינסקי'ס ארויסטרעטען פון פ.פ.ס. האבען געקאנט געפעלשט ווערען די פראטאקאלען פון די שטאט-ראט-זיצונגען לטובת וויעלינסקי'ן.

דער פרעזידענט זשעמיענצקי ענטפערט, אז די פראטאקאלען האבען נישט געקאנט געפעלשט ווערען.

וויעלינסקי פרעגט, צי קוק האט אונטערשטיצט דעם ענין פון קויפען דאס ד.א.ק.-הויז, און דער פרעז. זשעמיענצקי דערקלעהרט, אז ער געדענקט גאנץ גענוי, דאס קוק האט עטליכע מאל בעריהרט די פראגע וועגען א בעקוועמערען לאקאל פאר די ביורעס פון דער שטייער-אפטיילונג, און אז מיט דעמזעלבען ענין האבען זיך אויך פערנומען איזדעבסקי און ראפאלסקי. ער דערמאנט זיך אבער נישט, אז קוק זאל האבען פארגעשלאגען קאנקרעט צו קויפען דעם אנ'אביעקט.

וויעלינסקי פרעגט דאן, צי דעם פרעזידענט זשעמיענצקי זענען בעקאנט די קלאנגען, אז ער, וויעלינסקי האט פערנאכלעסיגט זיין ארבייט, און אז מ'האט איהם אפט געזוכט אין די רעסטאראציעס, אז ער טרינקט א סך א. א. וו.

זשעמיענצקי איז מודה, אז אזעלכע קלאנגען זענען געווען, דאס וויעלינסקי טרינקט א סך, אז מ'דארף איהם אפט, ביי וויכטיגע ענינים ארומזוכען אין רעסטאראנען. אזעלכע רייד האט ער געהערט פון די מאגיסטראט-קעלנער.

וויעלינסקי פרעגט דאן, צי זענען וועגען זשעמיענצקי אויך געווען אזעלכע קלאנגען.

פרעז. זשעמיענצקי דערקלעהרט, אז וועגען איהם האבען אזעלכע קלאנגען נישט געקאנט קורסירען, ווייל ער גייט נישט אין קיין רעסטאראנען און טרינקט בכלל נישט קיין שנאפס.

דער בעשולדיגטער קלעהרט דאן אויף פאר'ן געריכט, אז די קלאנגען וועגען זיין שכור'ן נעמען זיך דערפון, וואס ער איז קראנק. ער דריקט אויס זיין פערדרוס, וואס איצט ווערט וועגען איהם גערעדט ווי וועגען א שיכור, און ווען ער איז געווען אין דער פארטיי, איז עס אזוי נישט געווען, נאר פערקהרט, מען האט איהם אונטערשטיצט מיט כל הכוחות.

בעת די ווייטערדיגע פערהאנדלונגען דערוויסט מען זיך, אז בעת דער קראנקהייט פון פרעז. זשעמיענצקי, ווען ס'האט איהם פערטרעטען דער וויצע-פרעזידענט וויעלינסקי, האבען זיך אין דער שטאט פערשפרייט קלאנגען, אז דער וויצע-פרעזידענט וויעלינסקי האט [illegible] 4 מיליאן זלאטעס, און אז ער האט בדעה צו אנטלויפען קיין אויסלאנד.

דער דאזיגער פאקט בווייזט אויך, אין וואס פאר אנ'אטמאספער פון אינטריגעס און פערזעצטע רכילות עס קומט אויס צו ארבייטען אין מאגיסטראט.

עס ווערען נאך פערהערט: דער ראטמ. פאוויאק, דער לאוניק פיורטאל, די פראקוליסטקע בושאזאווסקא און דער עדות בירנפעלד-פאלעצקי, וועלכער ערקלעהרט, אז ער האט דערציילט דעם פרעז. זשעמיענצקי, דאס וואס ער האט געהערט פון די ה"ה מינץ, ביאלער און אפאם פילער.

נאך די רעדעס פון די צדדים, האט דאס געריכט ארויסגעטראגען דעם וויצע-פרעזידענט וויעלינסקי א בעפרייאונגס-אורטייל.

אקאראקול-פאלטען

פון דער בעסטער קוואליטעט, בילינ צו פערקויפען ביים קירזשנער א מ ז ע ל, פיעטריקאווער 60, פראנט, 2-טער שטאק.

909

דער באַרג האָט אַ מויז געבוירען!..

דער פערקלענערטער אומזאַץ-שטייער און דער געהעכערטער הכנסה-שטייער. — וואָסערע „ישועות" האָט פון דעם נייעם שטייער צו ערוואַרטען דאָס קליינע און מיטעלע סוחר'טום?

(אַ געשפּרעך מיט'ן דירעקטאָר פון צענטר. סוחרים-פעראיין ה' ה. שוואַרצמאַן)

די פראַגע וועגען רעפאָרמירען דעם שטייער-סיסטעם איז שוין אַנ'אַלטע, ביי יעדער רעגירונגס-ענדערונג, איז די רעפאָרם-פראַגע געוואָרען אַקטועל: יעדער נייער פינאַנץ-מיניסטער האָט אין זיין עקספּאָזע זיך אָפּגעשטעלט אויף דער דרינגליכקייט פון שטייער-רעפאָרם. פאַר די וואַהלען צום סיים און צום סענאַט, האָבען די פּאַרטיי-פיהרער'ס אין זייערע פּראָגראַם-רעדעס געפינען פאַר וויכטיג צו ערקלערען, אַז ער וועט קעמפען פאַר דער רעאַליזירונג פון דער שטייער-רעפאָרם.

ענדליך איז די שטייער-נאָוועלע אַרויס אויף דער ליכטיגער שיין. איצט האָבען מיר זיך איבערצייגט אַז „דער באַרג האָט אַ מויז געבוירען". די שטייער-נאָוועלע וועלכע וועט זיך אין די נאָהענסטע טעג געפינען פאַר'ן פּלענום פון סיים, און וועט וואַהרשיינליך אָנגענומען ווערען, איז פאַר דעם קליינעם און מיטעלען סוחר'טום נישט קיין גרויסע ישועה.

כדי צו האָבען אַ קלאָר בילד וועגען דער דאָזיגער „רעפאָרם" און וואָסערע „גליקען" דאָס קליינע און מיטעלע סוחר'טום האָט פון דעם רעפאָרם צו דערוואַרטען, האָבען מיר זיך געווענדעט צום דירעקטאָר פון צענטראַלען סוחרים-פעראיין (פּיעטריק. 10) ה' שוואַרצמאַן.

אויף אונזערע פראַגען, האָט דיר. שוואַרצמאַן געגעבען פאָלגענדע אויפקלערונג:

די נאָוועלע האָט זיך איהרע גוטע זייטען, אָבער זי האָט מעהר שלעכטע זייטען. אמת, די פּראָצענט-הויך פון אומזאַץ-שטייער איז טאַקע פערקלענערט געוואָרען, פון 2 אַ האַלב אויף 1 פּראָצענט, פון 2 אויף 1 פּראָצ. א.אַז.וו. די הנחה וועט אָנגעווענדעט ווערען ערשט אויפ'ן שטייער-יאָהר 1932. און דערמיט איז שוין געשעהען אַנ'עוולה די קליינע און מיטעלע סוחרים, פאַר דער דאָזיגער קאַטעגאָריע סוחרים, וואָס פיהרען נישט קיין ספּעציעלע האַנדעלס ביכער און זענען אַמשטאַרקסטען געטראָפען געוואָרען פון דעם לאַנגדויערנדען ווירטשאַפטליכען קריזיס האָט די הנחה שוין געדאַרפט אָנגעווענדעט ווערען אויפ'ן יאָהר 1931. מחמת דער ביז-איצטיגער שטייער-פּראָצענט פון אומזאַץ (2 אַ האַלב פּראָצ. האָט די דאָזיגע קאַטעגאָריע סוחרים ממש רואינירט, און דאָס האָבען די מחברים פון דער נאָוועלע געדאַרפט אין זינען האָבען.

דאָס כאַראַקטעריסטישסטע איז אָבער דאָס, וואָס אין דער נאָוועלע ווערט קיין איין וואָרט נישט דערמאָנט וועגען די פּאַטענטען-קאַטעגאָריעס.

די קוואַליפיקאַציע פון די ביז-איצטיגע פּאַטענטען-קאַטעגאָריעס איז ווייט נישט קיין ראַציאָנעלע. די קוואַליפיקאַציע פון די פּאַטענטען-קאַטעגאָריעס בעשטעהט ווי בעוואוסט, נישט לויט'ן אומזאַץ, נאָר לויט די צאָהל אַרבייטער. אַ קליין געשעפטעל זאָל עס מאַכען די קלענסטע אומזאַצען, און טאָמער האָט ער דריי אָנגעשטעלטע מוז ער האָבען אַ צווייטע קאַטעגאָריע פּאַטענט. דער פּאַטענט אַליין איז אויך אַ „פּאָדאַטעק". וועלכער האָט געדאַרפט ראַציאָנעל געענדערט ווערען.

אָט, למשל, די זייד-אינדוסטריע. די לעצטע יאָהרען ווערט ב יאָונז פּראָדוצירט אַ ביליג אַרטיקעל זייד-סחורה. די ביליגע זיידענע שטאָפען זענען איצט געוואָרען אַ מאַסען-אַרטיקעל פאַר אַרבייטער און פאָלקס-מענשען. לויט'ן פּאַטענטען-אוסטאַוו געהער זייד צו לוקסוס, אויף וועלכען דער סוחר מוז אויסקויפען אַ פּאַטענט צווייטע קאַטעגאָריע. און דאָס איז גורם צו דער פערקלענערונג פון דער קאָנסומציע. די פינאַנץ-מאַכט האָט אומבעדינגט געדאַרפט ענדערען דעם ביז-איצטיגען נישט ראַציאָנעלען קאַטעגאָריען-סיסטעם פון די פּאַטענטען, און דערוועגען איז אין דער נאָוועלע קיין איין וואָרט נישט דערמאָנט.

— ווי זעהען מיר אויס מיט'ן הכנסה-שטייער?

— אָט אויף דער דאָזיגער פראַגע לוינט זיך בייטער אָפּצושטעלען. דאָ איז דעם קליינעם און מיטעלען סוחר'טום געשעהען אַ גרויסע עוולה.

ווי בעוואוסט איז דער הכנסה-שטייער געהעכערט געוואָרען. ס'איז כדאי דעריבער זיך צו מאַכען אַ בילד, ווי אַזוי און ווענען די העכערונג פון דער „סטאַווקע" וועט טרעפען.

אַ דורכשניטליכער סוחר, ווען מ'האָט געשאַצט זיין הכנסה אויף 7200 זל. פון דער סומע האָט ער ביז איצט געצאָהלט 324 זל. און טאָמער האָט דערזעלבער סוחר געהאַט 6 קינדער (וועלכער יוד האָט עס נישט אַ זעקס קינדערלעך !...) איז איהם אַראָפּגערעכענט געוואָרען די פּונקטען פאַר די קינדער פון 324 ביז 94 זל. לויט דער נאָוועלע געהט איצט צו צו די 7200 זל. נאָך 10 פּראָצ. ד. ה. 72 זל. מאַכט אויס לויט דער סטאַווקע 366 זל. און ביי דער סומע זענען שוין נישט חל די פּונקטען פאַר די קינדער. קורץ: לויט דער נייער נאָוועלע, וועלען די סוחרים וואָס האָבען ביז איצט געצאָהלט 94 זל. וועלען איצט ביי דער זעלבער הכנסה — מוזען בעצאָהלען 366 זל.

נאָך אַ זאַך, וואָס איז פאַר דעם עולם נישט קלאָהר: דער געהעכערטער פּראָצענט איז נישט פון דער שטייער-סומע נאָר פון דער געשאַצטער סומע. ד.ה. אויב מ'האָט איינעם געשאַצט 1.000 זל. „דאָכאָדאָווע" געהט צו אַ פּלוס פון 100 זל.

דאָס העכערען דעם הכנסה-שטייער ביי דער איצטיגער שווערער צייט איז פאַר דעם קליינעם און מיטעלען סוחר'טום אַ שווערער קלאַפּ. וואָרים צוזאַמען מיט דעם געהעכערטען הכנסה-שטייער, ווערט אויך איינגעפיהרט אַ גאַנצע רייה פונק נייע שטייערען. אַזוי למשל, ווערט דער לאָקאַל-שטייער געהעכערט פון 8 ביז 12 פּראָצ. אַ חוץ דעם ווערט אויך איינגעפיהרט אַ שטייער פאַר בענוצען עלעקטרישען שטראָם (10 פּראָצ. צושלאַג צו יעדען רעכנונג).

— דער סך-הכל?

דער סך-הכל איז, אַז דער געהעכערטער הכנסה און לאָקאַל-שטייער צוזאַמען מיט דעם נייעם עלעקטריע-שטייער שטייגען איבער די הנחות פון אומזאַץ-שטייער.

— וואָסערע שטעלונג האָט דער צענט. סוחרים פעראיין צו די לעצטע שטייער-רעפאָרמען?

— דער צענטראַלער סוחרים-פעראיין — ענטפערט דיר. שוואַרצמאַן אַלס אַ ווירטשאַפטליכע אָרגאַניזאַציע, וואָס רעפּרעזענטירט דאָס קליינע און מיטעלע סוחר'טום האַלט אונטער דעם פּראָיעקט פון טעקסטיל-פערבאַנד, איינגאַנצען צו בעפרייען די מאַנופאַקטור-סוחרים און פאַבריקאַנטען פון אומזאַץ שטייער, אַז עס זאָל גענומען ווערען אַנ'איינמאַליגען געהעכערטען אומזאַץ-שטייער פון די שפּינערס — פון דעם ערשטען פּראָדוצענט, הייסט עס. און דערמיט זאָלען די אַפּרעטורען, פאַבריקאַנטען און סוחרים בעפרייט ווערען פון אומזאַץ-שטייער. דערביי וועט די מלוכה-קאַסע גאָרנישט פערלירען — פערקעהרט: דער שטייער וועט איינפליסען פון איין קוועלע.

אונטערצייהענדיג דעם אונטערשטען סך-הכל איז צו זאָגען אַז דער שטייער-רעפאָרם איז פאַר דעם קליינעם און מיטעלען סוחר'טום נישט קיין גרויסע נחמה — דער באַרג האָט אַ מויז געבוירען!..

זשאן.

גוט מאָרגען!

האַלט אייך הונגעריג!..

שוין! געלויבט השי"ת. פרעהט אייך ברויטלאָזע און פּרנסהלאָזע לאָדזער יודען — אויפ'ן ווינטער האָט איהר אויסגעזאָרגט. ס'וועלען זיין קוכען און קוכען, זופּ אויף זופּ, קרופּניק אויף קרופּניק, פּענטשאַק אויף פּענטשאַק אַ פרעהליכער ווינטער!..

ווען און ווי אַזוי וועלען די קוכען געעפענט ווערען?

איהר וועט באַלד זעהען:

דעם 18-טען אָקטאָבער פאַרמיטאָג, האָט די צייטווייליגע קהלה-פערוואַלטונג בעטראַכט פּרנס ראובן האַפּמאַנס פאָרשלאָג, צונויפצורופען אַ קאָנפערענץ פון די לאָדזער זופּ- און קרופּניק-פעראיינען, כדי צו בעטראַכטען דעם פּלאַן פון דער אַקציע פאַר די ברויטלאָזע און פּרנסהלאָזע יודען אויף ווינטער.

פּונקט אין אַ חודש אַרום, ד. ה. דעם 18-טען נאָוועמבער פאַרמיטאָג וועט די קאָנפערענץ פאָרקומען. צו דער קאָנפערענץ וועלען קומען דעלעגאַטען פון פערשידענע זופּ- און קרופּניק-פעראיינען וועט זיך אָנהייבען אַ „דיסקוסיע" וועגען.... בענדלען". יעדער דעלעגאַט וועט וועלען ווערען פאָרזיצער. מ'וועט זיך „אויסשמועסען". איינער וועט אויפווייזען דעם צווייטען, אַז נאָר איהם קומט די בכורה, און צום סוף, וועט די קאָנפערענץ... איבערגעריסען ווערען.

פּונקט אין אַ חודש אַרום, ד. ה. דעם 18-טען דעצעמבער, וועט פאָרקומען אַ פאָרטזעצונג, די קאָנפערענץ וועט מיט מזל אויסוועהלען אַ פּרעזידיום מיט דריי „וויצעס" (פון שלום וועגען...) דערמיט וועט די זיצונג ווערען געשלאָסען.

פּונקט אין אַ חודש אַרום, ד. ה. דעם 18-טען יאַנואַר 1932 וועט פאָרקומען די ערשטע זיצונג. מ'וועט דעבאַטירען וועגען דעם פּלאַן פון דער אַרבייט. צום סוף פון דער זיצונג, וועט געשאַפען ווערען אַ... פערשטענדיגונגס-קאָמיסיע.

פּונקט אין אַ חודש אַרום, ד. ה. דעם 18-טען פעברואַר, וועט פאָרקומען די ערשטע זיצונג פון דער פערשטענדיגונגס-קאָמיסיע. ס'וועט זיך אָנהייבען אַ דינגעניש וועגען... אוסטאַוו. ביים ערשטען פּונקט וועט מען זיך צעקאַטשען, און דערמיט וועט זיך ענדיגען די זיצונג.

פּונקט אין אַ חודש אַרום, ד. ה. דעם 18-טען מערץ, וועט דער אוסטאַוו אָנגענומען ווערען. ס'וועט זיך האַנדלען וועגען... אַ סעקרעטאַריאַט. יעדער וועט וועלען ווערען סעקרעטאַר, און דערמיט וועט די זיצונג ווערען איבערגעריסען.

פּונקט אין אַ חודש אַרום, ד. ה. דעם 18-טען אַפּריל, וועט זיך צוזאַמענקומען די פערשטענדיגונגס-קאָמיסיע, און וועט בעשליסען, די פראַגע פון קוכען.. אַראָפּצונעהמען פון דער טאָג-אָרדנונג.

פּרנסה'לאָזע און ברויטלאָזע יודען — האַלט אייך הונגעריג!..

אב—נעק.

אונטערשטיצונגען פאַר אַרבייטסלאָזע

(מ) דער אונטערשטיצונגס-אַמט פאַר אַרבייטסלאָזע ביים לאָדזער מאַגיסטראַט איז מודיע, אַז פון מיטוואָך, דעם 21 אָקטאָבער הויבט מען אָן אָנצונעמען איינמעלדונגען פון אַרבייטסלאָזע פיזישע אַרבייטער אויף דער דרינגענדער מלוכה'שער אונטערשטיצונג אויפ'ן חודש אָקטאָבער.

די כללים פאַר די, וואָס מעלדען זיך איין וועגען דיזעלבע' וואָס זענען געווען לעת עתה.

איינמעלדען זיך דאַרף מען, לויט פאָלגענדען סדר:

היינט מיטוואָך, דעם 21 אָקטאָבער די אותיות:

A B C D E F G H I J K L Ł M

דאָנערשטאָג, דעם 22 אָקטאָבער:

N O P R S T U W Z Ż

די אַרבייטסלאָזע דאַרפען צושטעלען:

1) אַ פּערזענליכען דאָקומענט, אַ פּאַס, אָדער אַנ'אַנדער פּאַפּיר, וואָס בעשטעטיגט די פּערזאָן; 2) אַ לעגיטימאַציע פון פּופּ מיט קאָנטראָל-שטעמפּלען; 3) אַ פערזיכערונגס-ביכעל פון'ם אַרבייטסלאָזען, ווי אויך עווענטועל, פון די משפחה-מיטגלידער, וועלכע וואוינען מיט איהם צוזאַמען און פיהרען איין ווירטשאַפט.

צווישען אויסגעלאַסענהייט און עהרליכקייט

טראַגעדיע פון אַ יודיש מיידעל, וואָס איז דורך אַנ'אויסוואורף בעשווינדעלט געוואָרען

זי הייסט מרים קנאַפּ. אַליין איז זי פון אַ קליין שטעטעל און איז געקומען קיין לאָדז, כדי צו פערדינען אויף ברויט. דאָ האָט זי זיך בעקענט מיט אַ יונגענמאַן, וועלכער האָט איהר צוגעזאָגט דאָס טעלערעל פון הימעל, צום סוף האָט ער זי פערגוואַלדיגט און פערלאָזען.

אין ערגעץ האָט מען זי מעהר נישט געוואָלט אַריינלאָזען און זי האָט זיך אַזוי לאַנג אַרומגעשלעפּט, אַ הונגעריגע און מידע איבער די לאָדזער גאַסען, ביז זי איז אַריינגעפאַלען אין אַ „פרעהליך הייזעל".

מרים איז געווען אַ שעהנע און יונגע און איהר האָבען נישט געפעהלט קיין געסט, זי האָט גוט פערדינט און געשפּאָרט געלד. זי האָט זיך נישט געפיהרט ווי אַלע מיידלעך פון איהר גלייכען נאָר געטראַכט וועגען אָנזאַמלען אַ גרעסערע סומע געלד און דאַן האָט זי בעשלאָסען אַוועקצוואַרפען דאָס שענדליכע לעבען און ווערען צוריק אַנ'אָרענטליכער מענש מיט אַלע מענשען גלייך, ווען זי האָט שוין געהאַט אַ סומע פון עטליכע טויזענד זלאָטעס האָט זי געזוכט אַ יונגען מענש וועלכער זאָל זי אַרויסשלעפּען פון שמוץ און אויסגעלאַסענקייט און זאָל זי אַרויספיהרען אויף אַנ'עהרליכען וועג.

אַזאַ מין פערשוין האָט זיך איהר באַלד אונטערגערוקט, מיטאַמאָל האָט זי זיך בעקענט מיט איהרס אַ „גאַסט", וועלכער איז איהר געפעלען געוואָרען און פאַר וועלכען זי האָט אויסגעגאָסען איהר האַרץ. איהם דערציילט, אַז זי האָט געלד און זי וואָלט געוואָלט ווערען אַנ'אָרענטליכער מענש. דער דאָזיגער „גאַסט" איז געווען לייבוש לאַס, אַ יונגערמאַן, אַ פּשוט'ער, אַנ'אַרבייטער, וועלכען ס'איז איינגעפאַלען אַ שווינדלערישער פּלאַן, ער האָט זיך בלומרשט אָנגעהויבען צו אינטערעסירען מיט דעם מיידעל, זי צוגערעדט, אַז זי זאָל אַרויס פון „הייזעל", זיך דינגען אַנ'אייגען צימער און ער וועט זי שוין דאַן בעשיצען.

מרים האָט איהם געגלויבט, זי האָט געמיינט, אַז אַ מלאך פון הימעל איז צו איהר אַראָפּ און זי וועט איצט אויסגעלייזט ווערען פון איהרע פּיינען און ליידען, וועט אַרויף אויפ'ן עהרליכען וועג און וועט זיך מעהר נישט דאַרפען שעהמען קיינעם צו קוקען אין די אויגען אַריין.

לייבוש איז צוערשט געווען צו מרים'ען זעהר גוט, ער איז אַוועק אין דער זיטען-פּאָליציי און ערקלערט, אַז ער נעהמט דאָס מיידעל אויף זיין פעראַנטוואָרטליכקייט און וועט מיט איהר חתונה האָבען. צוליב דעם האָט מען איהר צוגענומען דאָס שוואַרצע ביכעל און מרים איז געווען גליקליך.

לייבוש האָט אָבער געהאַט גאָר עפּעס אַנדערש אין זינען. ער האָט זיך כלומרשט צוגעגרייט צו דער חתונה און דערווייל צוגענומען ביי זיין כלה די עטליכע טויזענד זלאָטיס, וואָס זי האָט זיך געהאַט צונויפגעזאַמעלט.

מיט אַכט טעג צוריק איז לייבוש פּלוצלונג פערשוואונדען געוואָרען. מרים האָט איהם אַרומגעזוכט, אָבער זי האָט בשום אופן נישט געקענט דערגעהן, וואו ער געפינט זיך. נעכטען האָבען איהר לייבוש'ס קאָלעגען דערציילט, אַז לייבוש האָט זיך געמאַכט אַנ'אויסלענדישען פּאַס און איז אַוועק קיין אויסלאַנד. די דאָזיגע ידיעה האָט שרעקליך געווירקט אויף דעם אומגליקליכען מיידעל, פאַר די לעצטע פאַר גראָשען האָט זי זיך געקויפט סם און נעכטען האָט מען זי אויף וואָסקאָדניאַ גאַס אין אַ טויער געפינען אַ פערסמ'טע. פּאָגאָטאָווע האָט זי אָפּגעפיהרט אין ראַדאָגאָשטשער שפּיטאָל.

אַפּטייקען

היינטיגע נאַכט-דיזשורען

(2) מ. קאַפּערקעוויטש (זגערזשער 54), י. סיטקעוויטש (קאָפּערניקאַ 26), י. זונדעלעוויטש (פּיעטריקאָווער 25), וו. סאָבאָלעוויטש (פּשעיאַזד 19), מ. ליפּיעץ (פּיעטריקאָווער 193), ריכטער און לאַבאָדאַ (11 ליסטאָפּאַד 86).

---

38 פּראָצענט לאָדזער לאָקאַטאָרען

צאָהלען נישט קיין דירה-געלד, ווייל זיי האָבען נישט

(2) שבת. דעם 17 ד. ח. איז אין וואַרשאַ פאָרגעקומען אַ דעלעגאַטען-צוזאַמענפאָהר פון הויזבעזיצער-פעראיינען אין פּוילען.

דער עיקר האָט זיך אויפ'ן צוזאַמענפאָהר געהאַנדעלט וועגען אָרגאַניזירען אַ פּראָטעסט-אַקציע געגען אַריינפיהרען די נאָוועלען צו די לאָקאַטאָרען-געזעצען.

פון די בעריכטען האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז נישט קוקענדיג אויפ'ן שטאַרקען דרוק מצד די הויזבעזיצער לגבי די לאָקאַטאָרען - צאָהלען נישט 38 פּראָצענט לאָדזער לאָקאַטאָרען קיין דירה-געלד, אין וואַרשאַ — 25 אַ האַלב, אין קראָקע — 30, אין בענדזשין — 20, אין קוטנע 47 פּראָצענט א.א.וו.

לויט ס'איז צו אורטיילען פון די דאָזיגע ציפערען, איז דער לאַגע פון די גרויס שטעטישע איינוואוינער גאָרנישט מקנא צו זיין.

אויך די הויזבעזיצער גופא זענען שטאַרק פערשולדיגט, אין אין וואַרשאַ, למשל, האָבען 52 פּראָצענט הויז-בעזיצער נישט בעצאָהלט די שטייערן פאַר די הייזער.

אַקציע פאַר'ן העברעאישען בוך

אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם לעצטען בעזוך פון חיים נחמן ביאַליק אין לאָדז, איז געשאַפען געוואָרען אַ ספּעציעלער קאָמיטעט, וואָס דאַרף זיך פערנעמען מיט דער פערשפּרייטונג פון העברעאישע ביכער צווישען דער יודישער בעפעלקערונג פון אונזער שטאָט. אין קאָמיטעט זענען אַריין פאָרשטעהער פון אַלע בעדייטענדע יודישע אינסטיטוציעס און פּאַרטייען. אַלס פאָרזיצער פון קאָמיטעט איז אויסגעקליבען געוואָרען דר. מרדכי בראָידאַ, אין דער עקזעקוטיווע זענען אַריין די ה"ה: דר. בערלאַס, גאָלדבערג, דר. מאַרטאַקאָווער, לעוו, לימאַן און דר. פרענקעל. דער סעקרעטאַריאַט פון קאָמיטעט איז טעטיג אין צוויי לאָקאַלען: 1) אין יודישען גימנאַזיום, מאַניסטראַצקאַ 21 (טעלעפאָנען: 134-11 און 158-49) און 2) ציוניסטישע אָרגאַניזאַציע, שרודמיעסקאַ 29 (טעל. 127-28).

דער קאָמיטעט האָט אָנגעהויבען אַ ברייטע פערבירונגס-אַקציע פאַר דער געזעלשאַפט „ידידי הספר העברי", וואָס איז געגרינדעט געוואָרען אין א"י און וועמענס צוועק איז צו פערשפּרייטען דאָס העברעאישע בוך.

אַ מיטגליד פון דער געזעלשאַפט וואָס צאָהלט יערליך 10 דאָלאַר, האָט דאָס רעכט פאַר דער דאָזיגער סומע בעקומען לויט זיין אויסוואַהל ביכער פון א"י: דביר, שטיבעל און אמנות, צו בעדייטענד פערקלענערטע פּרייזען.

ביז'ן היינטיגען טאָג האָט שוין די אַקציע געגעבען גאָר שעהנע רעזולטאַטען. עס איז צו האָפען, אַז די יודישע בעפעלקערונג אין אונזער שטאָט וועט זיך אויך ווייטער וואַרם אָפּרופען אויף דער דאָזיגער בעדייטענדער געזעלשאַפטליכער און נאַציאָנאַלער זאַך און וועט פערשפּרייטען דאָס העברעאישע בוך צווישען אַלע פאָלקס-שיכטען.

רעגיסטראציע פון יאהרגאנג 1911

די רעגיסטראציע פיהרט אדורך די מיליטער־ביורא פון מאגיסטראט אויף זאוואדזקא 11, טעגליך פון 8 ביז 3 אזייגער.

עס דארפען זיך שטעלען:

היינט, מיטוואך, דעם 21 אקטאבער

די וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 3 קאמיסאריאט מיט די אותיות:

S Sz

און די וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 9 קאמיסאריאט מיט די אותיות:

S Sz T U W Z Ż

מארגען, דאנערשטאג 22 אקטאבער.

די, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 3 קאמיסאריאט מיט די אותיות:

T U W

און די, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 10 קאמיסאריאט, מיט די אותיות:

A B C D E F

א פאבריק־שטרייק

(2) אין לויטענבערג'ס פאבריק (מעכאנישע וועבעריי פון וואל־אויסארבייטונגען, אויף מאטציקי 14) איז אויסגעבראכען א שטרייק צוליב די שטענדיגע לוין־רעדוקציעס.

עס האבען פארשטרייקט 200 ארבייטער.

וועגען דעם ענין האבען אינטערווענירט די קלאסען־פאראיינען — דערווייל אהן רעזולטאט.

שטרייק פון שנור־וואלדע־ארבייטער דויערט

(2) נעכטען איז ביים ארבייטס־אינספעקטאר פארגעקומען א קאנפערענץ פון די שטרייקענדע שנור־וואלדע־ארבייטער מיט די פאבריקאנטען. צו קיין אויסגלייך איז נישט געקומען, דער שטרייק דויערט ווייטער.

דער לעווקאוויטש־פראצעס

(2) אין דעם פראצעס פון אברהם־משה פראפעסארסקי געגען וואלף לעווקאוויטש'ן, דעם אינהאבער פון א ליכט־פאבריק, וועלכען מיר האבען נעכטען געשריבען באריכות, זיינען נעכטען אויסגעהערט געווארען א רייה עדות.

היינט וועט וואהרשיינליך פארענדיגט ווערען דער עדות־פערהער, און דער אורטייל וועט ארויסגעטראגען ווערען דאנערשטאג.

באהן־בריק אויף דער קילינסקי־גאס שוין אוועקגענומען

א שווער אויפ'ן ארט פון דער

די באהן־בריק אויף דער קילינסקיעגא איז שוין איינגאנצען אוועקגענומען. די פונדאמענט־געגענע בריק איז אוועקגעפיהרט געווארען אויף דער קאנסטיטוציע־גאס, וואו ס'וועט געלעגט ווערען די בריק איבער די באהן־שינעס.

ס'זיינען אויך אוועקגענומען געווארען די שינעס פון דער קילינסקיעגא ביז דער שיענקעוויטשא און אויף דעם ארט וועט געמאכט ווערען א סקווער.

בע'גנב'עט

(2) פון טויבע לינדערמאנס וואוינונג (ארלא 13) זיינען איין גנבים און צוגענומען וועש און מלבושים פאר פיער טויזענד זל.

פאר דערהרגענען א שוויגער

(2) דער 26־יאהריגער פראנציששעק בערקאווסקי פון לאגעווניק איז נעכטען פערמשפט געווארען אויף 5 יאהר טורמע:

דעם 25 יוני ה. י. האט ער מיט א שטעקען און א שטיק אייזען דערמארדעט זיין שוויגער, די 56־יעהריגע מאריאנא בושאיאווסקא.

טויטער קערפער פון א יונגער פרוי אויף די באהן־שינעס

(2) אויף דער ליניע לאדז – קאליש, נעבען לאסק, איז אויף די באהן־שינעס געפונען געווארען א טויטער קערפער פון א יונגער פרוי, אנ'ערך 22 יאהר אלט.

ביי דער איבערגעפאהרענער האט מען נישט געפינען קיין שום דאקומענטען, אזוי אז מען קאן נישט פעסטשטעלען ווער זי איז.

די מאכט פיהרט אדורך אנ'אויספארשונג, כדי פעסטצושטעלען, וואס דא איז געשעהען – א געוועהנליכער אומגליקס־פאל, צי א מארד.

א שרפה אין א סטאלערייי

(2) נעכטען איז אויסגעבראכען א שרפה אין דער סטאלעריי פון אידא פיקאיזען אויף בושעווינער 58. דער גאנצער בנין פון דער סטאלעריי איז פערברענט געווארען, נישט קוקענדיג אויף דער ענערגישער רעטונגס־אקציע פון די פייערלעשער.

דער היזק בעטרעפט 3000 זלאטעס.

די שרפה איז ענטשטאנען פון דעם קלעי, וואס האט זיך אנגעצונדען ביים קאכען.

די הילפס־אקציע פאר ארבייטסלאזע

געעפענט 2 קיכען, איינע א יודישע — א מתנה, 15 פאלטענס

דער שטאטישער קאמיטעט האט געעפענט צוויי קוכען פאר ארבייטסלאזע: איינע, א כשר'ע, פאר דער יודישער בעפעלקערונג, אויף סאלנע 14, און די צווייטע — ביי דער פאליציי־קאמענדע.

אין די דאזיגע צוויי קוכען עסען מיטאגען 200 מאן.

דעם 19 ד.ח. האט די פירמע „לעאן טרייסט מאן" (פיעטריקאווער 84) געשענקט 15 פרויען־מאנטלען לטובת די ארבייטסלאזע.

די פערוואלטונג פון פאטראנאט פון די מינדעריעהריגע ביים געריכט פאר מינדעריעהריגע, האט זיך בעשטייערט ביז'ן 30 אפריל ק.י. מיט 25 זלאטעס א חודש.

הילף־אקציע אויף ווינטער

מארגענדיגע גרויסע קאנפערענץ

(—) מארגען, דאנערשטאג קומט פאר אין לאקאל פון בני ברית א גרויסע פערזאמלונג פון די מיטגלידער פון דער בני־ברית לאדזשע, פון „טאז", און „וויזא" וועלכע ארגאניזירען א הילפס־אקציע פאר ארבייטסלאזע, פרנסה'לאזע און פאראָרימטע יודען אויף ווינטער.

אויף דער דאזיגער גרויסער בעראטונג וועט ארומגערעדט ווערען פערשידענע פראיעקטען ווי אזוי צו העלפען דער ארימער יודישער בעפעלקערונג. קודם כל האנדעלט זיך וועגען ערנעהרען קינדער, דאן וועלען ארגאניזירען אומזיסטע קיכען און וועגען שאפען וואַרים־שטובען.

ס'איז נאך נישט בעקאנט ווען די יודישע קהלה וועט צונויפרופען די גרויסע קאנפערענץ פון אינסטיטוציעס און כלל־טוער וועגען א גרויסער הילפס־אקציע, ס'איז דעריבער אויך נישט בעקאנט צי די אקציע פון „טאז", בני־ברית און „וויזא" וועט פעראייניגט ווערען מיט דער אקציע פון דער קהלה.

ערשטע זיצונג פון דער פאלקס־ציילונג־קאמיסיע

צוויי וויכטיגע פארשלאגען פון ראטמאן מילמאן

(מ) נעכטען אוונט איז אין מאגיסטראט פארגעקומען די ערשטע דערעפענונגס־זיצונג פון דער שטאטישער פאלקס צייילונגס־קאמיסיע, אונטער'ן פארזיץ פון פרעז. זשעמיענצקי.

אין דער זיצונג האבען זיך צ. א. בעטייליגט דער וויצע־פרעזידענט ראפאלסקי, דער סטאטיסטע דיכדאלצוויטש, ד"ר סקאלסקי, אינספעקטאר גאצקי, לאווניק יאעל און א רייה ראטמענער. מצד די יודען זענען געווען פערטראטען די ראטמענער מילמאן, האלענדערסקי און רום.

דער פרעז. זשעמיענצקי און דער ציילונגס־קאמיסאר, עדווארד ראסעט האבען גערעדט וועגען דער גרויסער וויכטיגקייט און נוצליכקייט פון דער פאלקס־ציילונג, און דאן איז אין א דיסקוסיע בריית ארומגערעדט געווארען, ווי־אזוי די פאלקס ציילונג וועט אדורכגעפיהרט ווערען.

עס איז בעשלאסען געווארען צו אויסנוצען פאר פראפאגאנדע־צוועקען די פרעסע, ראדיא, די קינא'ס, די שולען, די געזעלשאפטליכע ארגאניזאציעס א. א. וו.

צ. א. האט ראטמאן מילמאן איינגעטראגען 2 פארשלאגען: אז דער גאנצער אגיטאציע־מאטעריאל זאל געמאכט ווערען אויך אין יודיש און דער צווייטער — אז די קאמיסיע זאל זיך ווענדען צו דער רעגירונג, אז די פארמולארען, וועלכע דארפען אויסגעפיהרט ווערען פון דער יודישער בעפעלקערונג זאלען געדרוקט ווערען אין דער יודישער שפראך.

דער ערשטער פארשלאג איז אנגענומען געווארען און דער צווייטער — נישט.

עס איז אויך בעריהרט געווארען די פראגע וועגען ווערבירען עהרען־קאמיסארען.

סכסוכים אין די לאדזער בעקערייען

(2) אין שייכות מיט'ן קינדיגען די בעקער־ארבייטער, זענען ענטשטאנען סכסוכים אין בעזונדערע בעקערייען.

דערביי איז אין איניגע פון זיי פערשפעטיגט געווארען מיט'ן אויסבאקען דאס געבעקס.

אין די גאהענטסטע טעג וועט פארקומען אנ'אלגעמיינע פערזאמלונג פון די בעקער־מייסטער, כדי צו בעראטען זיך וועגען דער געשאפענער לאגע אין צוזאמענהאנג מיט'ן פאקט, וואס די גרויסע מעכאנישע בעקערייען נארמאל, און אז ס'זאל אויסברעכען א שטרייק זאלען די דאזיגע בעקערייען אויסגעשלאסען ווערען פון איהם, און באשר זיי זענען ביכולת צו באקען זוהר א סך קאן זיך דער ענין אין די קליינע בעקערייען שטארק פערציהען, ברענגענדיג זייערע אינהאבער גרויסע היזקות.

קאנפערענץ אין וואיעוואדזטווע

וועגן אויסקויפען די לאדזער צופאהר־טראמוואיען

(2) נעכטען איז אין וואיעוואדען־אמט פארגעקומען א קאנפערענץ וועגען דעם ענין־קאנצעסיע צו עקספלואטירען די לאדזער צופאהר־טראמוואיען און וועגען דעם טערמין פון אפקויפען זיי.

אין דער דאזיגער קאנפערענץ, האבען, מחוץ פארשטייער פון אלע פאראינטערעסירטע שטעטלעך ארום לאדז, אנטיילגענומען פארשטייער פון פינאנץ מיניסטעריום, האנדעלס־ און אינד סטריע מיניסטעריום, פאסט־ און טעלעגראף, אינערן־מיניסטעריום, עפענטליכע ארבייטען, און פון קאמוניקאציע־מיניסטעריום, ווי אויך פארשטייער פון דער געזעלשאפט פון די צופאהר־טראמוואיען.

די קאנפערענץ האט דערווייל בעטראכט די פארשלאגען מכוח'ן פעסטשטעלען דעם איינהייטליכען טערמין פון אויסקויף, און דערנאך זענען די בעטייליגטע אין דער קאנפערענץ אוועק אויף בעזונדערע דיניעס, צו לוסטרירען די אביעקטען אויפ'ן ארט.

ערשט אויף דער היינטיגער זיצונג וועלען אנגענומען ווערע געהעריגע בעשליסען.

א הויזווירט שפעקולירט מיט א סטרוזש־פאסטען

און געהט אויף 10 חדשים זיצען אין „יושב בסתר"

(2) נעכטען איז אין קרייז־געריכט פארגעקומען א פראצעס געגען מיכאל פאלושקיעוויטש, א הויז־בעזיצער פון קוויאטקאווסקיעגא 13.

לויט'ן בעשולדיגונגס־אקט האט פאלושקעוויטש גענומען פון טשעשעלסקי'ן 550 זל. ער זאל איהם אויס ארבייטען א פאסטען אלס סטרוזש. ס'האט זיך ארויסגעשטעלט אז דעם פאסטען האט ער געהאט אין זיין אייגען הויז, אבער שפעטער האט ער איהם אפילו אין זיין הויז אויך נישט אנגענומען.

בעת די פערהאנדלונגען האט זיך ארויסגעשטעלט אז פ. האט אין גאנצען 30 ספראווע פאר פערדיגנען עטליכע מאל איין צימער און פאר בעהמען פון מעהרערע אמאטארען אויפ'ן סטרוזש־פאסטען אין זיין הויז פערשידענע סומעס געלד.

דאס געריכט האט דעם „סוחר" פערמשפט צו צעהן חדשים טורמע.

א פאכמאן, וואס זיצט מעהר אין תפיסה, ווי אויף דער פריי

ער ווערט צום 12. מאל פערמשפט צו 3 יאהר אויסבעסערונגס־הויז

(2) דעם 5־טען יוני ד.י. האט זיך אין דער וואוינונג פון ישראל מאשקאוויטש (פאמארסקא 40) אריינבעקומען א גנב, ווען ער האט שוין געהאלטען ביים סוף פון דער „ארבייט" איז ער געכאפט געווארען. ווי ס'האט זיך ארויסגעשטעלט איז דאס געווען דער 29־יעהריגער משה רעדליך, וועלכער איז סך־הכל 11 מאל געמשפט געווארען פאר גנבות. די גנבה האט ער אריינגעכאפט אין זיין „אורלויב", נאך וועלכען ער איז נאר וואס געזעסען א צייט אין מאקאטאווער טורמע.

נעכטען איז דער „פאכמאן" געשטאנען פאר'ן קרייז־געריכט ער איז פערמשפט געווארען צום 12־טען מאל צו דריי יאהר תפיסה, אויסטוישענדיג אויף אויסבעסערונגס־הויז.

האללא! קליינג 240-80

KURJER KRAWIECKI

„GELASSENA"

Sienkiewicza 40, tel 240-80

נעהמט־אן יעדע ארט נאררע אבע צום פרעסען, רייניגען, וואשען און פארבען. נעהמט־אן און שיקט אפ אהיים די ארבייט מיט אייגענע שיק־יונגלעך.

רעיעלע בעהאנדלונג! סאלידע אויספיהרונג!

גרויסער ארבייטער־מיטינג

(2) דעם 26־טען ד.ח. קומט פאר א גרויסער ארבייטער־מיטינג אויף וועלכען ס'וועט בעהאנדעלט ווערען די איצטיגע שווערע לאגע אין דער טעקסטיל אינדוסטריע. דער מיטינג קומט פאר אין ענגלישען זאל.

העברעאישע קורסען פאר קינדער פון פאלקס־שולען ביים „מרכז עברי"

דער היגער „מרכז עברי" (פילסודסקי 66) פיהרט ווייטער די קורסען פאר העברעאיש און ספעציעלע פאר קינדער פון פאלקס־שולען. די קורסען, וועלכע ווערען געפיהרט דורך גוטע פעדאגאגישע קרעפטען זענען פאר א מינימאלען אפצאהל.

א חוץ די קורסען ווערען אויך געשאפען קורסען פאר די פארטגעשריטענע, אין די גרופען וועט געלערנט ווערען: תנ"ך, העברעאיש, ליטעראטור, יודישע געש כטע, געאגראפיע פון ארץ־ישראל.

אונטערגעצונדען א פאלווארק

(2) אין דעם פאלווארק נאגאטקי, בזשעזשינער קרייז. וואס געהערט צו א געוויסען כארעמאוש פשעדזשעצקי איז אויסגעבראכען א שרפה.

דער היזק בעטרעפט 20,000 זלאטעס.

די אויספארשונג האט דערוויזען, אז די סיבה פון דער שרפה איז אנ'אונטערצינדונג.

מען איז חושד, אז דעם פערברעכען איז בעגאנגען איינער יאן פארנאלסקי, וועלכער איז נישט לאנג צוריק אפגעזאגט געווארען פון זיין פאסטען. ער איז ארעסטירט געווארען.

צוויי פארשטעלונגען אין קאמעראל־טעאטער

היינט ווערט געגעבען אין קאמעראל־טעאטער מיט בערטא זאסלאווסקא אין דער הויפט־ראלע די סענסאציאנעלע פיעסע פון ז. ליבין „א הארץ וואס בענקט". די פיעסע האט זעהר א שפאנענדען אינהאלט. נאך דער פארשטעלונג ווערט געגעבען א פריילעכע רעוויו מיט'ן אנטייל פון פירדא לוריע, זיסלע גירל, דארא רובין, י. שיגארין און א. וואלפשטאט.

היינט — גרויסער דזשאזבאנד־קאנצערט

היינט קומט קיין לאדז דער וועלט־בעריהמטער דזשאזבאנד־ארקעסטער אינטער דער ליי טונג פון די בעריהמטע קאמפאזיטארען קאראשינסקי און קארטאשקא.

אין היינטיגען קאנצערט נעהמען אויך אנטייל די בעריהמטע פרימאבאלערינא פון דער האמבורגער אפערע האנקא קאראשינסקא און די גלענצענדע ארטיסטין פון „קווי פרא קוא" פרל. אירענא רוזשינסקא, וועלכע וועלען מיט זייער שעהן זינגען אויפפערשאפען דעם פובליקום אנ'עונג.

היינטיגער טעאטער־רעפערטואר

פילהארמאניע — „דזשאזבא ד ארקעסטער".

יודיש קאמעראל־טעאטער — „א הארץ, וואס בענקט".

שטאטיש־טעאטער — אמת צי ליגען

קאמעראל טעאטער — „האו האו".

פאפולערער טעאטער — „וויקטאריא און איהר הוזאר".

קאקסיל — „בלאנדינקעס, אך בלאנדינקעס"

ראדיא־פראגראם

מיטוואך, ד. 21 אקטאבער

11,58 צייט־סיגנאל, 12,10 גראמאפאן, 3,50 גראמאפאן. 4,00 לעקציע ענגליש. 4,20 פארלעזונג. 4,40 גראמאפאן. 5,10 פארלעזונג. 5,35 קאנצערט. 6,50 פערשיעדענעס. 7,15 פאסט־קאסטעל. 7,30 רעפערטואר. 7,40 קאמוניקאט פון לאדזער האנדעלס קאמער 7,45 ראדיא פרעסע. 8,00 פעליעטאן. 8,15 רעוויו. 9,00 ליטעראדישע פערטעל שעה. 9,15 קאנצערט. 10,15 גראמאפאן. 10,30 קאמוניקאטען. 10,45 פארלעזונג. 11,00 לייכטע און טאנץ־מוזיק.

Dr med.

H. LUBICZ

ספעציאליסט פאר הויט־, ווענערישע און געשלעכטס־קראנקהייטען

צעגעלניאנא 7 (פריהער 43) טעל. 13-142

עמפפאנגס־צייט'ן 8 – 10, 12 – 2 און 5 – 8, זונטאג אין יו"ט 9 – 1. פאר דאמען בעזונדערער ווארטע־זאל

קלאנג-קינא-טעאטער
ZACHĘTA
26 זגערזשער 26

היינט און פאלגענדע טעג:
Jan Kiepura

וועט זינגען אין שעהנעם קלאנג-זינגענדיגען מייסטערווערק א. נ.:
נעאפאל, די זינגענדע שטאט
אין די הויפט-ראלען:
BRYGIDA GELM I JAN KIEPURA

די אויפנאהמען זענען געמאכט געווארען אין נעאפאל, פאמפיי, ראם.
נעכסטער פראגראם:
„דער קעניג פון די בעטלער"

אנהויב אין געוו. טעג 4 נאכמ. שבת, זונטאג 12 בייטאג.

אכטונג! צוליב'ן קריזיס איז אין
הערען- און דאמען-פריזיר-סאלאן
פון מ. קופקא, פאלודניאווא 12
(רוג וואסכאדניא), טעל. 40-119
געווארען די פרייזען בעדייטענד פערקלענערט.

דאמען-סאלאן:		הערען-סאלאן:	
שערען און אנדולאציע מיט אייזען	1.60 זל.	ראזירען מיט קעלניש וואסער	30 גר.
אנדולאציע מיט אייזען	1	שערען	50
וואסער-אנדולאציע	1.50	א יונגע	40
וואשען און קאפ-טרוקענען	80 גר.	קאפ-וואשען	40
מאניקיור	60	האר-טרוקענען	40
שערען	60	מאסאזש	40

פריזען פאר זעמטליך פלעגען און פארבען די האר זענען בעדייטענד פערקלענערט. ערשטקלאסיגע בעדינונג! אכטונג! דער פריזיר-סאלאן איז גילטיג א גאנצע וואך, א חוץ פרייטאג, שבת און יום-טוב.

ZAKŁAD FOTOGRAFICZNY
„POLONJA"
ŁODZ, Sw. JERZEGO Nr. 11.

דערמיט מאך איך בעקאנט מיינע געעהרטע קונדשאפט, אז אין מיין אטעליער איז דורכגעפיהרט געווארען א גרינדליכער רעמאנט מיט גאנץ נייע דעקאראציעס און קאסטיומען קאווקאזער, מזרח און פערשידענע קאוובאיסקע. יעדער קען זיך פאטאגראפירען אהן צוצאהלונג.

א פרעמיע! יעדער איינציגער, וואס בעשטעלט 6 ברוינע פאטאגראפיעס פאר 3 זל. בעקומט א שפיגעלע מיט זיין אייגענער פאטאגראפיע אומזיסט. גרויסע פארטרעטען מאך איך צו זעהר ביליגע פרייזען. מיט אכטונג
„POLONJA"
דיפלאם. פאטאגראף
לאדז, יעזשעגא 11.
צופאהר מיט טראמוואי נומ׳ 3.

קלאנג-קינא
MIMOZA
קילינסקיעגא 178

היינט און פאלגענדע טעג!
גרויסער פילם-מייסטערווערק א. נ.:
מלאך פון ליבע
אין דער הויפט-ראלע:
DOLORES DEL RIO

אנהויב 4 נאכמ., שבת און זונטאג 2 בייטאג
אויפ'ן ערשטען סעאנס אלע פלעצער 60 גר

עלטערן!
פערשרייבט אייער קינד וואס לערנט אין א פוילישער שולע אין דעם איינציגען מוסטערהאפטען רעליגיעזן בית ספר
„תורה-ודת"
פל. וואלבאשטשי 6 (נייע שטאט)
דאס לעהר-פראגראם פון „תורה ודת" נעמט ארום א קורס פון אלערליי למודי קודש (עברי, חומש, רש"י, נ"ך, משנה, תלמוד) העברעאישע שפראך, יודישע געשיכטע א.ז.וו. און אלעס וואס א יודיש קינד דארף צו וויסען. דאס לעהר-פערזאנאל בעשטעהט פון די בעסטע פעדאגאגישע קרעפטען. ס'ווערען אנגענומען נייע שילער פון 5 ביז 14 יאהר, צוליב'ן קריזיס הנחה פרייזען!

דאס דארפען אלע וויסען!
אז מיין ביורא ווערט געשריבען און ערלעדיגט מיט ערפאלג אלערליי בימעס, רעקורסען, אפעלאציעס אין אלע אינסטיטוציעס, ווי: סאנדאווע, סקארבאווע, וואיסקאווע, אדמיניסטראציע א.ז.וו. ווי אויך אקטען, קאנטראקטען, פונקטאציעס, פריוואט-קארעספאנדענץ, איבערשרייבונגען אויף די מאשין. איבערזעצונגען אין פערשיד. שפראכען. בעזונדערע אבטיילונג פאר אינקאסא, פראטעסטירטע וועקסלען. נעדענקט די אדרעס:
פיעטריקאווער 44
צווייטע לינקע אפיצינע, 1. שט.
דורכגאנג — פילסודסקיעגא (ווסכאדניא) 63.
מיט אכטונג ג. גרינבוים.

געלעגענהייטליך צו פערקויפען
א פיאנינא,
אנ'עס-צימער ווי אויך א פעלץ
(סקויזשענער) זעהר ביליג.
צו ערפאהרען זאכאדניא 21, וואהנ. 8. 7056

זיכערע הילף און א רפואה
אהן א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיסונג פאר קראנקע אויף קילעס פאר מענער ווייבער און קינדער. פערשידענע קאליקעס אין גוף פאר הויקערס און פיס

פערלאזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראך ווערט גרויס אזוי ווי א מענשען-קאפ, אדער אזוי ווי א וואסער-קאן און עס פאלט אריין אין דעם פוס און דער קראנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראנדיג און שטערבליך. ספעציעל גומענע חמל-באנדאזשען אויסגעצייכענט נעם דורך גרויסע פראקטיק מיט מיינע בעהאנדלונג און פון דייטשן פראפעסאר

דאקטאר בראכורעטונג בעוואוינענ זיכער דעם שמערטסן און געפעהרליכסטען ברוך. אויך פאר הויקערס ריכטונגען מיט הייל-גארסעטען און אפאראטען פאר פערפרומטע פוס און פלאט-פוס ספעציעלע אמלאגען אין די שיך. רינגסטליכע גומענע פיס און הענד, גומענע זאקען פאר די גרעסטע קראנקע אדערן. עמפפאנגם פון 9 ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אין אוונט.

ארטאפעדישע אנשטאלט
Specialist J. RAPAPORT Ortoped
von Lemberg Łódź. WOLCZANSKA 10,
tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אונבעדינגט נויטיג. דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזיטעטס-פראפעסארען: פראפ. ד"ר באראנטש, פראפ. דר. י. מארישלער, פראפ. ד"ר בר. קיפלאנאווסקי און אויך אנדערע. מיר נעהמען אויך אן פערזיכערטע פון דער קראנקען-קאסע.

דאנקזאגונג.
דעם גרויסען ספעציאליסט דעם ה' דיר. י. ראפאפארט, וואוינהאפט אין לאדז, וואלטשאנסקא 10 (פראנט, פארטער) דריק איך אויס אויף דעם וועג מיין הארציגען דאנק פאר בעפרייען מיך פון א ברוך-קראנקהייט. איך בין אלט 70 יאהר און האב זעהר געליטען אויף דער זעהר געפעהרליכער קראנקהייט און חיינט בין איך פריי פון איהר. איך עמפפעהל אלעמען דעם אויבענדערמאהנטען ספעציאליסט.
(—) **Gustaw Winter**
Łódź, Nowaka 16.

יעדער איינציגער
מעבעל
האט זיך איבערצייגט, אז פאר דיוואנעס, פעלצען, נייה-מאשינען, גארדעראבען אז"וו צאהלט די העכסטע פרייזען
א. ווייצמאן שענקעוויטש 23
טעלעפאן 191-00.
ביי מיר איז שטענדיג פערשידען געניצטע מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען.

Dr. med.
Haltrecht
ספעצ.-ארצט פאר הויט און געשלעכטס-קראנקה., נעהמט אן פון 8—11 פריה פון 1—2 נאכמיטאג און פון 6 ביז 9 אוונט.
זונטאג פון 9 ביז 12 בייטאג.
פיעטריקאווער 10
טעל. 245-21.
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען.

Dr. med. NIEWIAŻSKI
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
נעמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו.
זונטאג און יום-טוב פון 9—1 פארמ.
בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

Dr. med.
W. Eychner
גינעקאלאג-אקושער
זגערזשער 11
טעלעפאן 134 72
נעמט אן פון 3—4 נאכמ.
און פון 7 — 9 אוונט.

קליינע אנאנסען
פרייז פון אנ'אנאנס ביז 15 ווערטער נור 1 זל.

צו פערמיטען א צימער פאסענד פאר א דאמען-שניידערין אדער ביורא ביי פישאף, לאדז, פולנאצנא 9, ווי אויך אויספערקויף פון פערשידענע מאלער-שאבלאנען. 7058

ס'ווערט געזוכט פון זאפארט א שטוב מיט א קוך (זוניג) מיט בעקוועמליכקייטען צו דינגען. אפפערטען אפצוגעבען אין אדמ. אונטער „וואוינונג".

וואוינונגען צו פערמיטען איינצעלנע שטיבען אויף פיאנצישקאנער גאס. צו ערפאהרען אויף מרדכי גבאי'ס-גאס 9, ביי צוקערמאן.

צו פערמיטען צוויי צימער און קוך מיט בעקוועמליכקייט, קילינסקיעגא 116. ערפאהרען קילינסקיעגא 50 ביים וויכ'ט. 7069

א פריש רעמאנטירט מעבלירט צימער פאר 2 פריילינס פון זאפארט אפצוגעבען ביי קנאפמאן, גלובנא 59, קווער אפיצינע, 1. שטאק.

עס איז נויטיג

קוואליפיצירטע סוויטער-נייהערינס, ווי אויך רעפרעזירקעס ווערט געבראכט. ביי זיגעלמאן, וואסכאדניא נומער 15. 7070

א קוואליפיצירטער אונטער-מאשינער און אן אויספרעסער קענען זיך מעלדען אגראדאווא 8, וואוינונג 48. 7072

נויטיג א מעדעל, וואס זאל קענען נייהען אויף א ניי-מאשין, ביי חיישע קעסטענבערג, מליינארסקא 9. 7068

נויטיג א בייהער צו געטרעס. צו דערוויסען זיך אין אדמינ. פון דער צייטונג. 075

פערשידענעס

ס'ווערט געזוכט צו קויפען א קרייץ-שפולמאשין ווי אויך פייפען צו טרייב-מאשינען. אפערטען אונטער „ב" אין אדמיניסטראציע. 7071

לאקאלען

צו פערמיטען א האלב געוועלב אויף אלט-שטאט 2, אויף שניידער-צודאטען.

PORADNIA
WENEROLOGICZNA
פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
זאוואדזקא 1.
נאר פאר ווענערישע הויט-קראנקה. און מענער-שוואכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אוראלאגישע און נערוועז-קראנקהייטען. קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער הייל-קאבינעט לאסטמעטיק.
-- טעגליך פון 8 פריה ביז 9 אוונט. --
פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ. נעמט-אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען
זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.
– בעזונדערע ווארטע-צימער פאר פרויען. –
וויזיט 3 זל.

Dr. med.
J. LUBICZ
כירורג-ארטאפעד
פאלודניאווא 9, טעל. 183-17
צוריקגעקעהרט
קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער איינגענע פראצעדוריע פון זעמטליכע ארטאפעדישע אפאראטען ווי: הקלאדקעס אויף פ' אמפוטען, קינסטליכע הענט און פיס, גארסעטען א. ז. וו.
נעמט אן פון 2.30 ביז 4.30 נאכמיטאג.

„SANATO"
בידורגיש-וועכנעריז-אנשטאלט
אגראדאווא 10, טעל. 213-57
1-טע און 2-טע קלאס
גינעקאלאגיש-וועכנעריז-אבטיילונג
ד"ר מעד. ש. אייגער, ד"ר מעד. י. בוים, ד"ר מעד רייטלער-סוריאנסקא ד"ר מעד. וו. אייכנער
פרייז פון א געבורט
אין 2-טען קלאס צוזאמען מיט פערהיטונגס-מיטלען
200 זל.
אויפזיכט איבערן קינד ד"ר מעד. י. פאלאקאש
כירורגישע אבטיילונג פון ד"ר מעד. מ. קאנטאר
עמפפאנגס-שעה'ן פון 1 ביז 2 נאכמיטאג.
אויגען-אבטיילונג פון ד"ר מעד. י. קראוש
עמפפאנגס-שעה'ן פון 11 ביז 12 נאכמיטאג.

וויכטיג פאר לאדז און פראווינץ!
מצבות פון 30 זל. אן ביז צו די טייערסטע גראניט דענקמאלען פיהר איך אויס ביליג און סאליד, אויף וואונש בעזוך איך די ג. קונדשאפט אויך אויף דער פראווינץ. קומט און איבערצייגט אייך!
מיט אכטונג פירמע "Granit"
לאדז, פאמארסקא 39.

אבאנאמענטס-פרייז: אין לאדז — 5 זל. א חודש מיט צוטראגען א היים; אויף דער פראווינץ 6 זל. א חודש; אין אויסלאנד — 8 זל.
פאר'ן אינהאלט און טערמינען פון די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך. די אדמיניסטראציע איז אפען בייטאג און ביינאכט.

אנאנסען-פרייז: פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב יו"ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפאלטען
אין טעקסט—40 . . . . 60— 4
נאכ'ן טעקסט—12 . . . . 18— 8
פאר א מילימעטער-שורה: אויפ'ן דער שטאט 50 פראצ. טייערער. אויסל. 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. א ווארט

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg. Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.